

**EDA
KOMMUN**

Fördjupad översiktsplan för

ÅMOTFORS

ANTAGANDEHANDLING JANUARI 2009

ANTAGEN 2009-05-27 / LAGA KRAFT 2009-06-23

OM ÖVERSIKTSPLAN

Översiktsplanen är ett samlat beslutsunderlag som belyser allmänna intressen och kommunens miljösituation. Den visar hur kommunen ser på mark- och vattenanvändning och bebyggelseutveckling, och visar vad medborgarna kan förvänta sig i framtiden.

Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut. Den är inte rättsligt bindande, men är tyngre än andra beslutsunderlag genom sin förankring i en planeringsprocess som garanterar samråd och insyn. Den förmedlar kommunens helhetssyn och ska tillämpas i beslut. Den skapar förutsägbarhet.

Översiktsplanen är en överenskommelse mellan stat och kommun om hur nationella intressen kan beaktas och tas tillvara. Den ger en gemensam grund för myndighetsbeslut.

Översiktsplanen kan rationalisera och förenkla beslutsfattandet. Planen kan ge medborgarna en samlad bild av hur serviceutbud, trafiklösningar och bebyggelseutveckling kommer att förändras. Kommunen kan genom planering få bättre genomslag på övergripande beslut och önskemål om investeringar. Planen kan väcka intresse för olika framtidsfrågor och stödja lokal utveckling.

Fördjupad översiktsplan för Åmotfors är en fördjupning av den kommunövergripande översiktsplanen. Den gäller och ska läsas tillsammans med aktuell översiktsplan, för närvarande *Eda kommuns översiktsplan* som vann laga kraft 1999-07-24. Översiktsplanen omfattar hela kommunen och behandlar övergripande frågor om mark- och vattenanvändning. Fördjupningar av översiktsplanen kan upprättas för delar av kommunen eller för speciella sektorsintressen när man vill belysa och redovisa den planerade utvecklingen ytterligare.

Eda kommun, Plansektionen
Leila Ekman, kommunarkitekt
Tjänstemän från kommunens olika förvaltningar

Foton: Leila Ekman, Ludvig Lundgren
Kartor är godkända för användning av Lantmäteriet 2009-06-01

---

1. STRATEGISKA FRÅGOR	4
2. PLANENS BAKGRUND, AVGRÄNSNING OCH SYFTE	5
3. ÅMOTFORS HISTORIA	8
4. PLANER, BESLUT OCH FÖRORDNINGAR.....	10
5. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	13
6. KVALITÉER OCH BRISTER.....	35
7. RIKTLINJER FÖR FRAMTIDEN.....	37
8. MARKANVÄNDNING MED REKOMMENDATIONER	49
9. MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING.....	57
10. LÄSTIPS OCH REFERENSER.....	67
11. LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE	69

1 STRATEGISKA FRÅGOR

FRÅN BRUKSORT TILL MODERNT INDUSTRISAMHÄLLE

Åmotfors är en industriort med tyngdpunkten på traditionell bruks- och verkstadsindustri. De senaste decennierna har det skett stora strukturomvandlingar inom den industrin, där företag har slagits ihop och blivit internationella. Produktionen förläggs till den plats där man har de bästa villkoren, utan att känna av kommun- eller nationsgränser. Att snabbt kunna anpassa sig till förändrade betingelser är en viktig konkurrensfaktor. För att kunna möta förändringar måste det finnas planlagd mark för industriändamål. Dels ska befintliga verksamheter ges utrymme att expandera, dels ska det finnas mark för nya industrier som vill etablera sig. Goda kommunikationer och transportmöjligheter är viktigt för industrin. Att verksamheterna inte är störande eller påverkar stadsbilden negativt är viktigt för Åmotforsborna.

BIBEHÅLLEN SERVICE I EN TRIVSAM MILJÖ

För att Åmotfors ska bli mer attraktiv som industri- och bostadsort måste stadsbilden förskönas genom krav på utformning och gestaltning. Det är ett gemensamt intresse för fastighetsägare och kommunen, och genom samverkan och samarbete går det att få resultat även på ganska kort sikt. Men då krävs det att alla parter inser sin egen del i helheten.

Att verka för att hålla tomter och byggnader i ett vårdat skick, och att ha en hög ambitionsnivå för byggandet säkerställer värdet på fastigheter och stimulerar viljan att investera i beståndet. För att attrahera nya invånare till Åmotfors, och kunna försörja industrin med arbetskraft, måste det också finnas en utbud av grundläggande service.

Översiktsplanen visar på hur gestaltungsfrågorna ska hanteras och var ett serviceutbud ska stimuleras.

FLER BOSTÄDER

Efterfrågan på bostäder ökar i Eda kommun, och det gäller även Åmotfors. Dels beroende på stigande fastighetspriser och en allmän uppgång inom fastighetssektorn, dels på att industrin behöver rekrytera ny arbetskraft. Bostadsutbudet behöver öka och utbudet i Åmotfors behöver breddas. Översiktsplanen visar på lämpliga markområden och ger riktlinjer för bostadsbebyggelsen. Översiktsplanen fungerar som kommunens bostadsförsörjningsprogram.

2 PLANENS BAKGRUND, AVGRÄNSNING OCH SYFTE UPPDRAGET

Översiktsplanen

Eda kommuns översiktsplan från 1999 anger att ny fördjupad översiktsplan för Åmotfors ska påbörjas under 2000. Nya områden för industri ska tas fram.

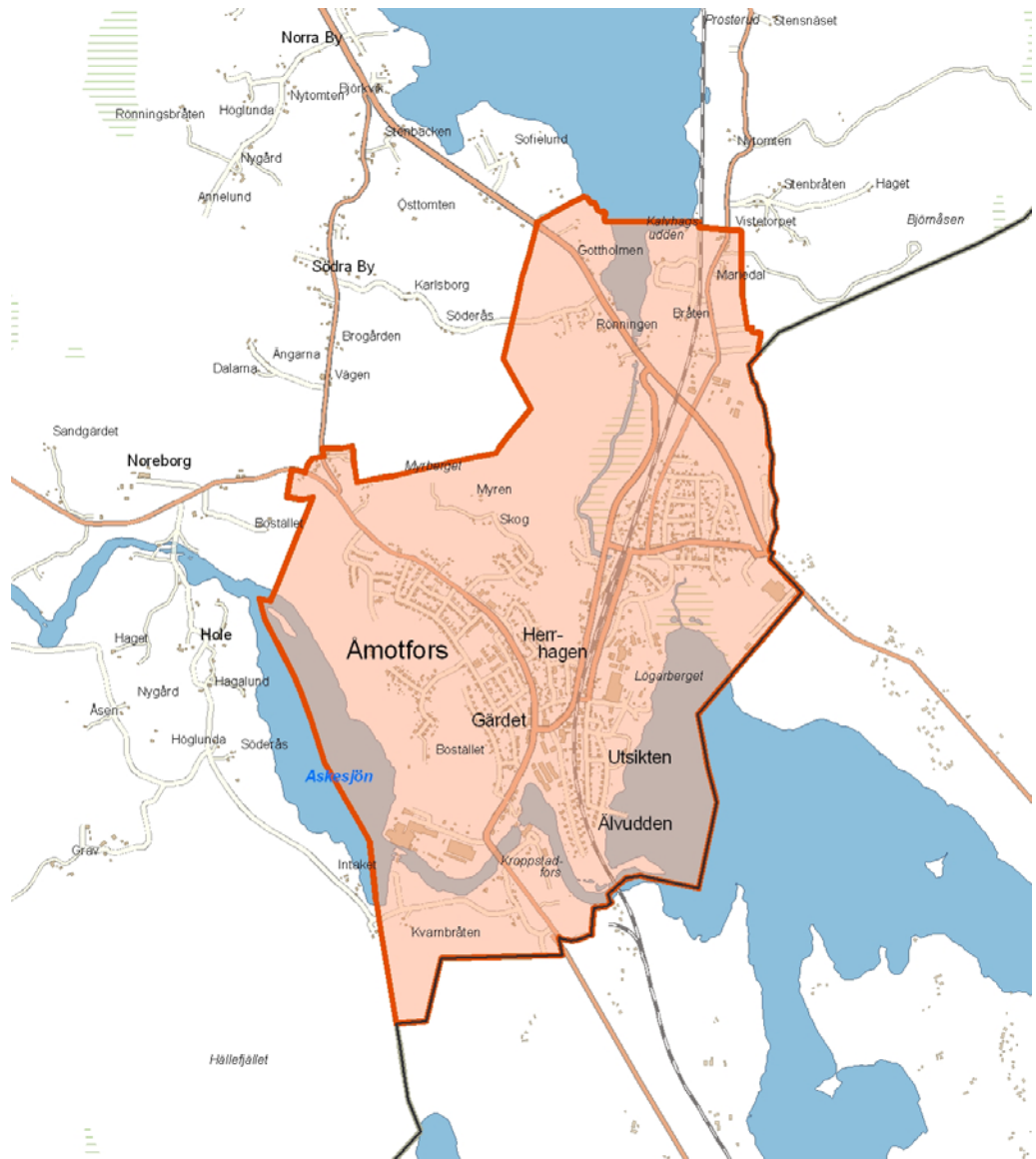
Kommunala beslut

Kommunfullmäktige har i Eda kommuns översiktsplan 1999 uttalat att en fördjupad översiktsplan ska upprättas för tätorten Åmotfors.

LÄGE OCH AVGRÄNSNING

Åmotfors ligger i mellersta delen av Eda kommun i västra delen av Värmland. Planområdet gränsar till Arvika kommun. Närmaste tätorter på norska sidan är Magnor och Skotterud, som ligger i Eidskogs kommun. I Sverige är det Sunne, Arvika och Årjäng som är närmaste grannar. 14 km norr om Åmotfors ligger kommunens huvudort Charlottenberg.

Planen omfattar Åmotfors tätort tillsammans med den randzon där det antingen finns stor efterfrågan på mark eller där det planeras för sammanhållen bebyggelse. I öster och söder begränsas planen av kommungränsen mot Arvika kommun. I väster begränsas planområdet av Askesjön. I norr omfattar planen mark fram till skogsmarken vid Myrberget och industriområden längs Vittenstenvägen.

SYFTE

Markanvändning

Planens syfte är att visa hur mark och vatten ska användas, hur trafiken ska lösas och hur Åmotfors ska kunna utvecklas. Efterfrågan finns på mark för industriändamål. Bostadsbyggandet behöver öka, både genom förtätning och ianspråktagande av ny mark. Konkurrensen ökar inom handeln i Eda kommun och att behålla offentlig service är viktigt för både industrin och de boende. Planen ska visa avvägningar mellan de olika intressen som finns och användas som program för nya detaljplaner.

Riskhantering

Planen ska redovisa riskfaktorer som kan skada miljön eller utgöra ett hot mot människors säkerhet och hälsa, och visa på vilket sätt riskerna inverkar på möjligheterna att använda mark- och vatten. Inom området finns risker med bristande stabilitet längs Kroppstadälven. Riksväg 61, länsvägarna 177, 636 och 866 samt järnvägen Stockholm-Oslo går genom Åmotfors. Vidare finns industri med särskilda risker i närheten av bostäder.

Hållbar utveckling

Planen ska visa hur de riksintressen och miljö kvalitetsnormer som finns ska tillgodoses. Planen ska också ge förutsättningar för en god hushållning med mark, vatten och andra naturresurser. Syftet är att få en utveckling av Åmotfors som är hållbar i ett långt perspektiv.

TIDIGARE PLANERING

Områdesplan för Åmotfors

1985 antog kommunen en områdesplan för Åmotfors. Utbyggnaden av samhället har i huvudsak skett enligt planen. Vid Rönningen och Södra By anger planen flera områden för bostäder som fortfarande är obebyggda. En områdesplan gäller som en fördjupad översiktsplan enligt PBL. Avsikten är att den fördjupade översiktsplanen ska ersätta områdesplanen från 1985. För de delar som omfattas av områdesplanen men inte ingår i den fördjupade översiktsplanen ska områdesplanen upphävas.

PLANPROCESSEN

Arbetets uppläggning

Byggnadsnämnden har varit styrgrupp för planarbetet. En arbetsgrupp bestående av tjänstemän har tagit fram planförslag. Arbetsgruppen har regelbundet inhämtat direktiv från politiker under möten och seminarier. En samrådshandling godkändes av byggnadsnämnden 2007-06-25. Planförslaget var utsänt på remiss under hösten 2007, varvid myndigheter, sammanslutningar och enskilda fick tillfälle att samråda om förslaget. Efter samrådet har förslaget reviderats utifrån inkomna synpunkter. En utställningshandling godkändes av byggnadsnämnden 2008-03-31. Planförslaget var utställt under juni-augusti 2008. Planen ska antas av fullmäktige.

Inkomna synpunkter

Samråd, möten och olika aktiviteter liksom synpunkter inkomna under samrådsskedet har noterats i en samrådsredogörelse. Synpunkter inkomna under utställningstiden tillsammans med nämndens kommentarer har sammanställts i ett utlåtande, och planförslaget har bearbetats i vissa delar. Samrådsredogörelse och utställningsutlåtande har sammanställts i en bilaga som följer planförslaget.

Översiktsplanen har granskats under utställningen av Länsstyrelsen, som avgett ett granskningsyttrande. Av yttrandet framgår statens erinringar mot kommunens behandling av riksintressen, i frågor som rör andra kommuner eller i frågor som gäller säkerhet och hälsa. Granskningsyttrandet har fogats till planen.

3 ÅMOTFORS HISTORIA

BRUKSORTEN

Noreborgs och Kroppstadfors träsliperier

Åmotfors historia som bruksort börjar vid forsarna i Kroppstadälven: Noreborg, Åmotfors och Kroppstadfors . I Noreborg anlades 1886 ett träsliperi på platsen efter ett nedlagt järnbruk. Likaså anlades i Kroppstadfors ett träsliperi på platsen för en masugn. Träsliperierna levererade råvaran till pappersbruket fram till att sulfatfabriken togs i drift 1927.

Åmotfors Bruk AB

Åmotfors Bruk AB grundades 1896 av H.A. Breien, Jörgen Blakstad och Gustaf Conrad Hansen. Framställningen av papper började 1898 då bruket hade 75 anställda. Bruket har genomgått en rad ägarbyten och ekonomiska upp- och nedgångar genom åren. 1926 då bruket övertogs av Wermlandsbanken beslutade man att uppföra en sulfatfabrik. 1942 eldhärjades fabriken svårt men byggdes snabbt upp igen. Ökade miljökrav och sämre lönsamhet ledde till att man lade ner sulfatmassabruket. Massan som används idag kommer främst från Bäckhammars bruk som tillsammans med Åmotfors bruk ingår i Wermland Paper.

Norma Precision AB

Norma grundades 1902 av bröderna Enger från Oslo, som några år tidigare startat Norma Projektilfabrik A/S. Från starten och fram till mitten av seklet var verksamheten dominerad av militär- och skytteproduktion. Under kriget genomgick verksamheten en kraftig expansion med utbyggnad av 10 nya fabriksbyggnader och ett stor ökning av antalet anställda. Efter kriget tog jaktsortimentet överhanden och man började 1950 att exportera jaktammunition. 1967 byggdes den nya anläggningen söder om den gamla. Efter en rad ägarbyten ägs Norma idag av schweiziska Ruag Ammotech AG.

Övrig industri

Antiphon AB grundades 1960 under namnet Frank Dahlberg AB och fick sitt nuvarande namn 1974. Antiphon utvecklar, tillverkar och marknadsför akustiska produkter och material. Fabriken ligger vid Kroppstadälven. Kongsberg Automotive AB som tillverkar värmesitsar för fordon flyttade från Koppom till Åmotfors 1999 men har flyttat verksamheten vidare under 2007.

STATIONSSAMHÄLLET

Järnvägen

Det första tåget genom Åmotfors gick den 9 oktober 1867 då etappen Charlottenberg-Arvika invigdes. 1871 invigdes nordvästra stambanan. Åmotfors var de första årtiondena endast ett mindre handelscentrum för den omgivande bygden, men kom genom den ökande järnvägstrafiken att bli allt viktigare centralort i bygden. Industrins avsättning av varor var beroende av järnvägen och stickspåret fram till bruket.

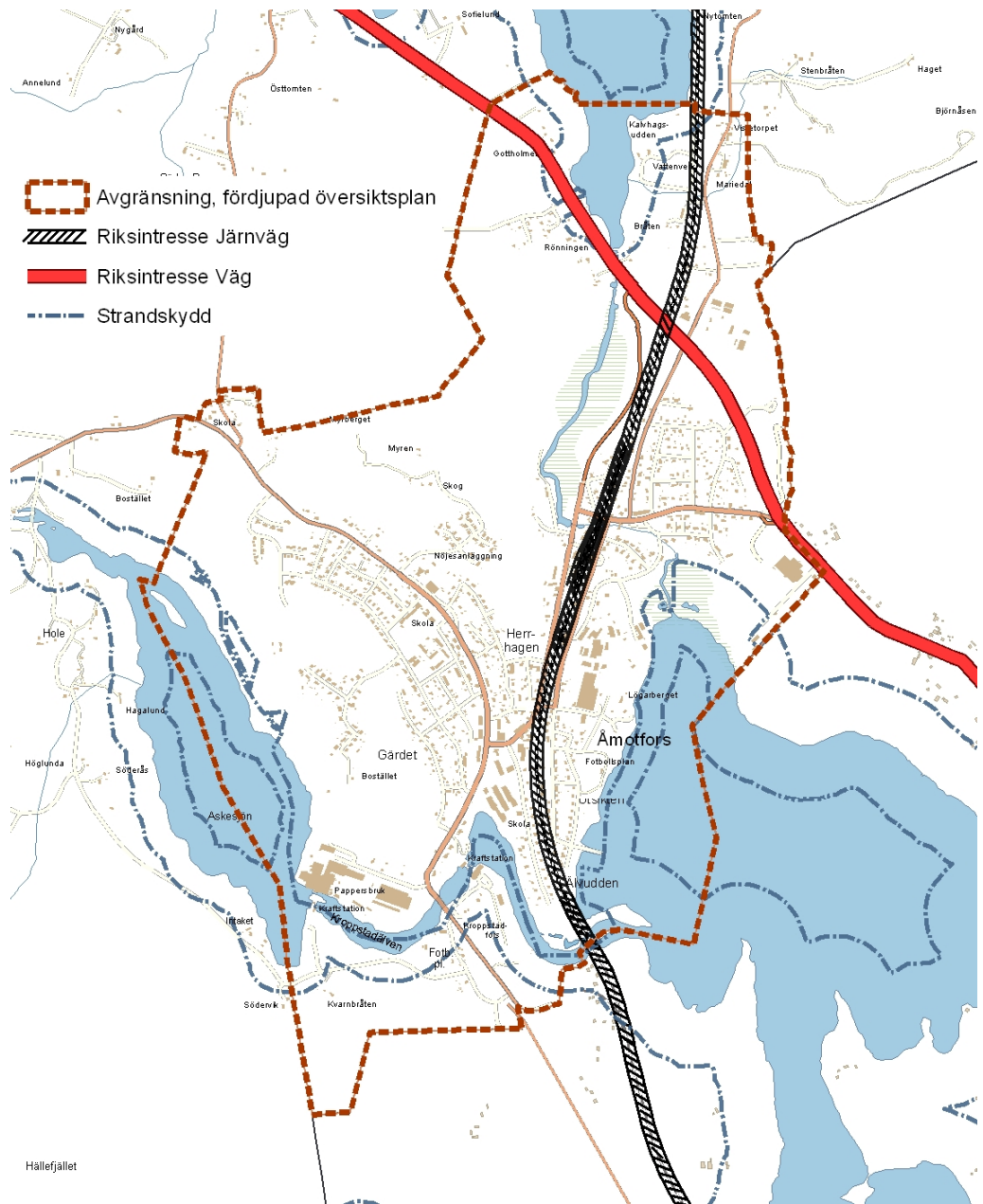

Municipalsamhället

Åmotfors fick sina rättigheter och skyldigheter som municipalsamhälle 18 november 1904. Samhället hade då 251 invånare. Industrins utveckling, byggnation av arbetarbostäder och ett idogt egnahemsbyggande gjorde att samhället växte kraftigt. Det tillkom service i form av butiker och förenings- och idrottsanläggningar. När municipalsamhället övergick till kommun 1961 bodde det ca 1700 invånare i Åmotfors.

Utvecklingen efter 1961

Åmotfors upphörde som municipalsamhälle 31 december 1961 då det uppgick i Eda kommun. Under 60-, 70- och 80-talet byggdes det en del bostäder i de västra delarna, varefter ortens utveckling har stannat av. Invånarantalet har sjunkit sakta men säkert, och servicen har försämrats. Industrin har dock behållit sin starka ställning på orten.

RIKSINTRESSEN

Riksväg 61

Riksväg 61 passerar igenom Åmotfors. Vägen utgör riksintresse enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Vägverket har under perioden 2005-2007 utfört en ny sträckning av riksvägen, öster om tätorten. Förbifarten har medfört en förkortning på 600-700 meter. Boendemiljön i östra delen av Åmotfors har förbättras avsevärt, eftersom en stor andel av den tunga trafiken har lyfts över till den nya vägen. Vägbanan är 9 meter bred med ett 9 meter brett skyddsområde på ömse sidor.

Järnvägen Oslo-Stockholm

Värmlandsbanan Oslo-Stockholm utgör riksintresse enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Järnvägen är av stor betydelse för både gods- och persontransporter, både nationellt och regionalt. I framtiden förväntas rörligheten för arbetskraften öka ytterligare varvid tåg kan vara ett miljömässigt bra val. Stationsområdet ligger i norra delen samhället och järnvägen delar tätorten i två delar. Järnvägen korsar Strandvägen och nya riksväg 61 på två järnvägsbroar. Dessutom finns det en plankorsning vid *Övergången*.

Tågtrafiken medför störningar för kringliggande bebyggelse och påverkar möjligheterna att planera för tillkommande bebyggelse.

STRANDSKYDD

100 meter kring sjöar och vattendrag

Askesjön, Kroppstadälven, Flagan, Kvarnedsälven och Bysjön omfattas av strandskydd enligt Miljöbalken 7 kap. 13-18 §§. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för friluftsliv och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Strandskyddet gäller inom ett avstånd om 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd i hela Eda kommun. Strandområden som ingår i byggnadsplaner från före juli 1975 omfattas inte av strandskydd. Strandskyddet är upphävt för delar av områden inom nyare planer.

KOMMUNAL PLANERING

Eda kommuns översiktsplan

Gällande översiktsplan för Eda kommun är från 1999. Revidering av översiktsplanen pågår och kommer att samordnas med framtagandet av fördjupade översiktsplaner för tätorterna. Översiktsplanen slår fast att en fördjupad översiktsplan ska påbörjas under 2000, i syfte att ta fram nya områden för industriändamål. Miljökonsekvensbeskrivningar ska göras för att studera alternativa lokaliseringar när detaljplaner upprättas. För kommunikationer gäller att ny sträckning för riksväg 61 ska beaktas och att gång- och cykelbana ska byggas parallellt med vägen. Bangården ska bevaras för järnvägsändamål.

Östra delen av Åmotfors ligger inom influensområde för olycksrisker (transporter av farligt gods på väg/järnväg).

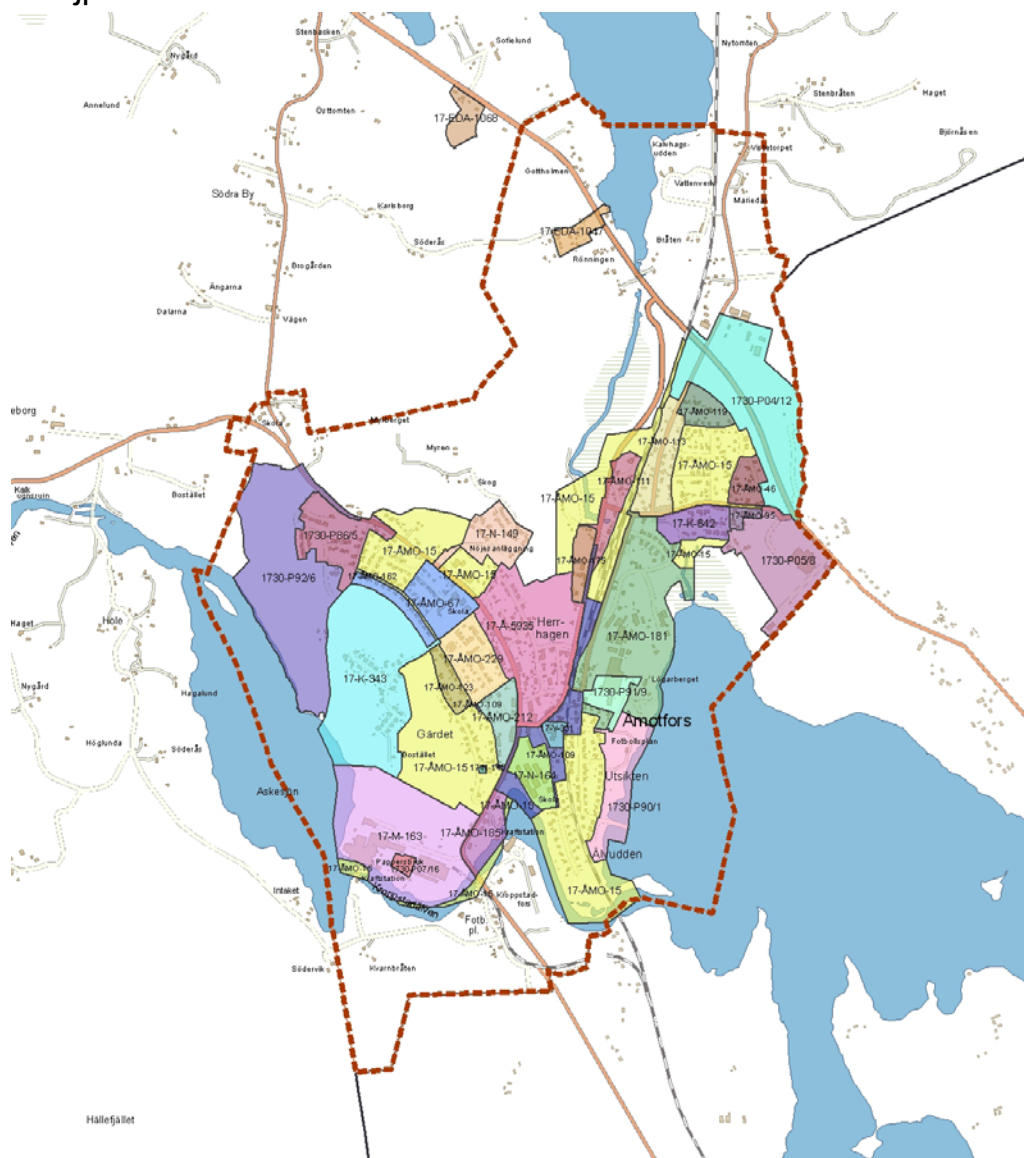
Kulturmiljöprogram

Enligt översiktsplanen från 1999 ska ett kulturmiljövårdsprogram påbörjas under planperioden. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för framtagandet av program. Arbetet har påbörjats.

1974-1975 genomfördes en kulturhistorisk inventering av byggnader i Eda kommun. Inventeringen beskriver byggnadernas utseende i text och bild, och anger vilka byggnader som är att betrakta som särskilt beaktansvärda.

Inventeringen ger ingen förklaring till hur urvalet har gjorts, men med dagens synsätt så finns det en slagsida i urvalet mot äldre byggnader. 1900-talsarkitekturen saknas helt och industri- och bruksbyggnader saknas också. Idag ser man också i högre grad till hela miljöer och deras kulturhistoriska värden.

Detaljplaner

Inom området finns 2 avstyckningsplaner och 24 stadsplaner som gäller som detaljplaner, och 6 gällande detaljplaner. Stadsplanerna saknar genomförandetid. 3 av de 6 gällande detaljplanerna har återstående genomförandetid t.o.m. 2014-2017. Före genomförandetidens utgång får mot berörda fastighetsägares bestridande detaljplanen ändras endast om det är nödvändigt på grund av nya förhållanden av stor allmän vikt, vilka inte kunnat förutses vid planläggningen. Fastighetsägare har rätt till ersättning av kommunen för den skada han lider.

Fastighetsplaner

I Åmotfors styrs fastighetsindelningen av fastighetsplaner. De kan i många fall ha tjänat ut sin roll, och fungera mer som hinder än hjälp för ändamålsenliga fastigheter.

5 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

BEFOLKNING

Befolkningssammansättning

I Åmotfors tätort bor det 1415 personer, 695 kvinnor och 720 män. Andelen barn och ungdomar 0-18 år är 19 % vilket stämmer väl med åldersfördelningen i hela kommunen. Andelen äldre 65- år är 23 %, vilket är något högre än för kommunen i övrigt. En förklaring kan vara att det finns ett äldreboende i Åmotfors. (Siffror från dec 2008)

Befolkningsutvecklingen har varit stadigt minskande det senaste decenniet. Ungefär en femtedel av alla personer i Åmotfors är födda i ett annat land. Norge dominerar som födelseland med 243 personer.

Sysselsättning

Antalet personer i arbetsför ålder 19-64 år är 813 st. Annan sysselsättningsstatistik finns inte på tätortsnivå.

Arbetslösheten i kommunen har under de senaste åren varit låg, och uppgick i december 2008 till 3,0 % öppet arbetslösa och 0,9 % i någon form av arbetsmarknadsprogram. Även ungdomsarbetslösheten var lägre än för andra kommuner i regionen, 5,0 % (siffror från AMS).

Industri och offentlig sektor dominerar sysselsättningen i Åmotfors, och väntas så förbli under den närmaste framtiden.

SÄRSKILDA ALLMÄNNA INTRESSEN

Vattenkontakt

Askesjön

Lokalisering av tätorter till lägen vid vattendrag har gjorts i alla tider, främst för möjligheterna till goda kommunikationer och strategiska försvarsposter,

men också för skönheten och det föränderliga landskapet. När nu i modern tid vattnet förlorat sin betydelse för kommunikationer och försvar kvarstår fortfarande skönheten och landskapet som starka motiv att välja vattennära lägen för ny bebyggelse. Det framstår som ett djupt mänskligt behov att ha tillgång till vattenkontakt i sin närmiljö. I vissa fall är skyddsbestämmelserna ett stöd för att få tillgång till stränder och vatten, men i andra fall kommer behovet av vattenkontakt i konflikt med strandskyddet. Kontakt mellan samhället och Askesjön, Flagan, Bysjön, Kroppstadälven och Kvarnedsälven är ett allmänt intresse för Åmotforsborna.

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

Bullerutsatta områden

Buller påverkar människors livskvalitet och hälsa, till exempel genom att orsaka sömnproblem, stress, koncentrations- och inlärningssvårigheter. Inom miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö* finns ett delmål om att antalet människor som utsätts för buller ska minska.

Inom planområdet finns tre större bullerkällor; riksväg 61, länsväg 177 och Värmlandsbanan. Enstaka klagomål på buller från vägtrafik har förekommit. Vid något tillfälle har bullerbegränsande åtgärder utförts.

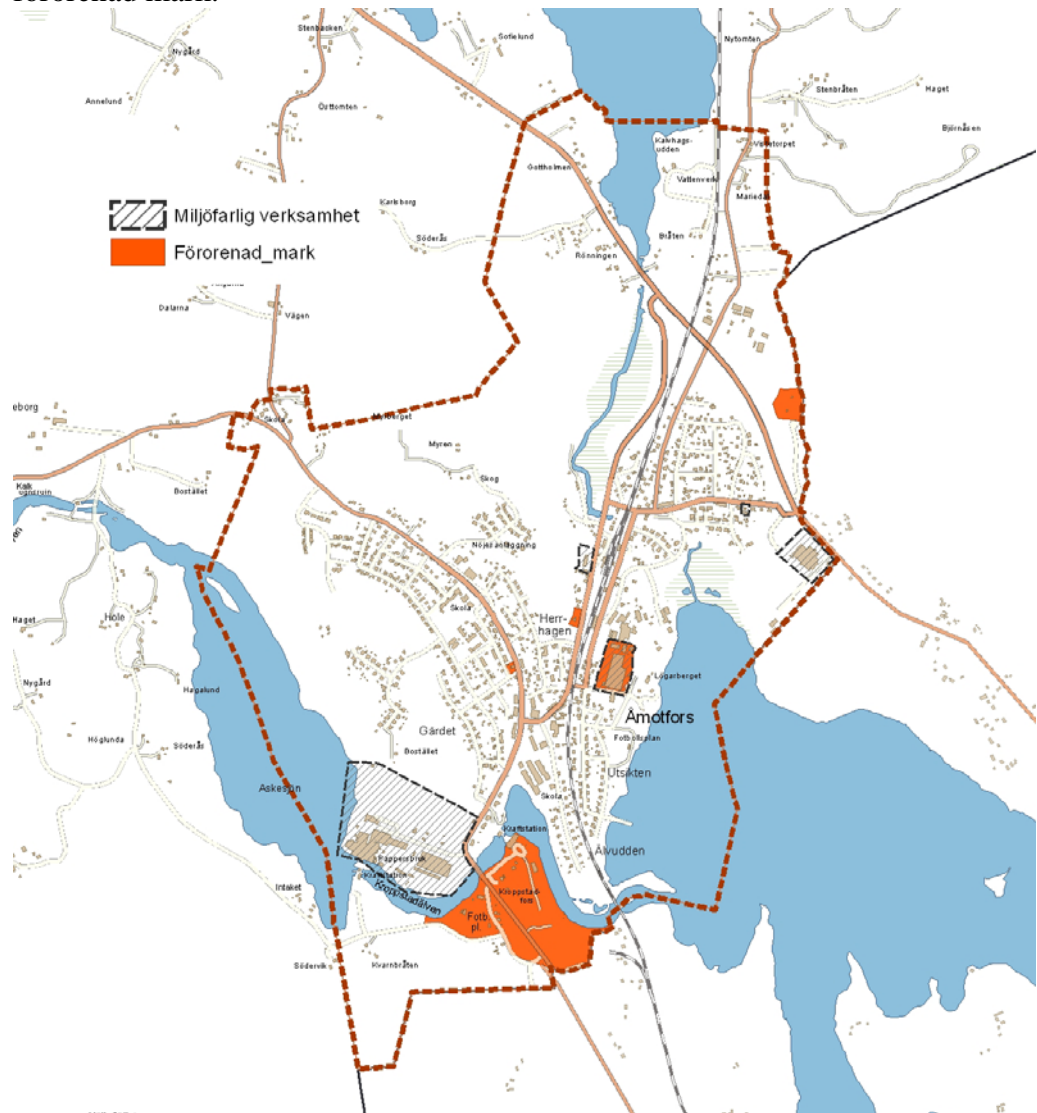
Banverket har längs befintlig järnväg vidtagit skyddsåtgärder enligt etappmål 1, vilket innebär åtgärder när ljudnivån överstiger 55 dBA maximalnivå inomhus i bostäder. Till grund för detta ligger skriften *Buller och vibrationer från spår bunden trafik, Policy och tillämpning* som är upprättad av Banverket och Naturvårdsverket.

Bestämmelser om buller finns i Miljöbalken kap 2 och 9. I den transportpolitiska propositionen (1997/98:56) redovisas dels riktlinjer för trafikbuller vid nybyggnation, dels ett åtgärdsprogram för störningar i befintlig bebyggelse. För inomhusbuller hänvisas till Socialstyrelsens allmänna råd om buller inomhus (SOSFS 2005:6). Inom EU finns ett direktiv (2002/49/EG) om omgivningsbuller. Den 1 september 2004 trädde en förordning (2004:675) i kraft som beskriver hur detta direktiv ska tillämpas i Sverige. Boverket har nyligen gett ut boken *Buller i planeringen – Planera för bostäder i områden utsatta för buller från väg- och spårtrafik* (Allmänna råd 2008:1).

Förorenade områden

Med förorenad mark menas markområden, grundvatten eller sediment som genom punktutsläpp har förorenats, därigenom har fått en högre föroreningshalt än omgivningarna och är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Om ett förorenat område skall tas i anspråk kan det bli aktuellt att sanera/efterbehandla marken. Olika verksamheter kräver sanering till olika grad av renhet. Användningen indelas i känslig markanvändning, KM, och mindre känslig markanvändning, MKM. Det kan också röra sig om sådana områden som i sig utgör en så stor risk för hälsa och miljö att det finns ett saneringsbehov. Ansvarig för efterbehandling av sådana områden är den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen. Kan inte ansvar utkrävas av någon verksamhetsutövare, faller ansvaret i regel på fastighetsägaren om denne vid förvärvet av fastigheten känt till eller borde upptäckt föroreningen. Förorenade områden ligger under miljömålet *Giftfri*

miljö. Naturvårdsverket har tagit fram generella riktvärden för en del ämnen eller grupper av ämnen. Dessa presenteras i rapporten Generella riktvärden för förorenad mark.

Inom planområdet finns ett antal förorenade markområden. I Kroppsstadfors, söder om Kroppsdalälven, finns ett område som tidigare bland annat använts som upplag för mesa från pappersbruket. Övrig verksamhet i området kan ha bidragit med aluminiumhydroxidslam med sexvärt krom, tungmetaller, lösningsmedel, klorfenolhaltiga träskyddsmedel mm. Det är angeläget att utreda i vilken grad området är förorenat och ett projekt är igång. Provtagning har utförts under 2008 och en rapport väntas under våren 2009.

I oktober 2006 upptäcktes nedgrävd ammunition på ett område som tidigare tillhört Norma Precision AB (numera kommunägt). Provtagning har skett och höga värden av bly påvisats. Ytterligare provtagningar kommer att utföras. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.

I planområdets nordöstra del, öster om riksväg 61's nya sträckning, finns ett område som tidigare använts som avfallsupplag. Detta område har åtgärdats, och verksamheten bedöms som avslutad.

I Åmotfors samhälle finns två nedlagda bensinstationer som har genomgått sanering i SPIMFAB's regi. Fastigheten Brandvaktan 2 har sanerats till MKM

och Sädesärlan 9 till MKM (verkstadsdelen) och KM (trädgården). SPIMFAB, Svenska Petroleumindustrins Miljösaneringsfond AB har bildats av oljebolagen i Sverige för att identifiera, undersöka och vid behov sanera gamla bensinstationer.

Markradon

Nästan all mark innehåller radon som kan ge upphov till förhöjda halter inomhus. Den största risken föreligger om marken är luftgenomsläpplig, såsom grus och morän.

En översiktlig radoninventering baserad på kartor har utförts under 1989.

Enligt denna finns områden som kan betraktas som högriskområden. Marken består här av grus och grovsand (isälvs sediment eller postglaciala sediment) respektive stor- och rikblockig morän. Den västra delen av planområdet hamnar, enligt denna översiktliga inventering, inom ett högriskområde för radon.

I samband med detaljplanering av nya områden utförs alltid mätning av markradon. Marken klassificeras som lågradonmark ($<10 \text{ kBq/m}^3$), normalradonmark ($10\text{-}50 \text{ kBq/m}^3$) eller högradonmark ($>50 \text{ kBq/m}^3$).

Det finns bara ett fåtal utförda mätningar av markradon i Åmotfors, inom kv. Ugglan, på Sköttviksområdet och vid nya förbifarten. Värdena ligger $14\text{-}30 \text{ kBq/m}^3$, dvs normalradonmark, förutom vid nya förbifarten där det är lågradonmark. Det finns anledning att vid nybyggnation och detaljplanering utföra mätningar av markradon.

Gränsvärdet för radon inomhus är 200 Bq/m^3 och regleras av miljöbalkens 9 kap. via Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 1999:22 om radon i inomhusluft och Boverkets byggregler BFS 1993:57.

Miljöfarlig verksamhet

Miljöfarlig verksamhet regleras av miljöbalkens 9 kap samt i förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, SFS (1998:899).

Inom planområdet finns det fyra tillståndspliktiga verksamheter, A- och B-verksamheter. A-verksamheten utgörs av Åmotfors bruk AB. Miljödomstolen meddelar tillstånd för A-verksamheter. B-verksamheterna utgörs av avloppsreningsverket, Antiphon AB (plasttillverkning) samt Norma Precision AB (tillverkar patroner för jakt och skytte). Det finns också två anmälningspliktiga så kallade C-verksamheter, Shell och SÅIFA:s självbetjäning. Därutöver finns ett antal mindre så kallade U-anläggningar. Rekommenderade avstånd till bostadsbebyggelse finns angivna i *Boverkets Allmänna råd 1995:5 Bättre plats för arbete*.

Värmlandsbanan löper genom området och vegetationen på banvallen hålls efter genom besprutning. Det är lämpligt med en skyddszon längs banvallen inom vilken inga nya brunnar för dricksvatten placeras eller odling av livsmedel sker. Krav på skyddsavstånd vid spridning av bekämpningsmedel framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.

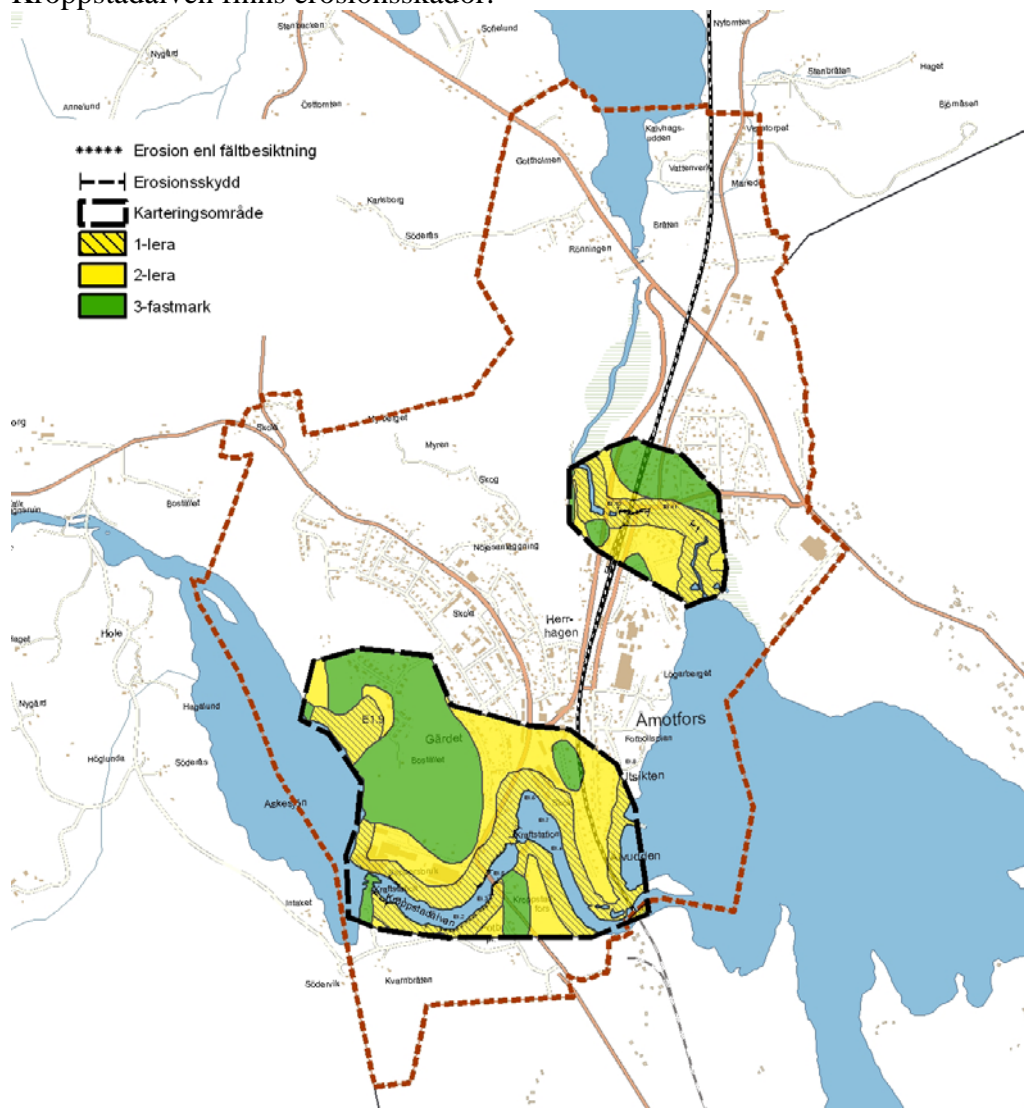
Det miljö kvalitetsmål som främst berörs är *Giftfri miljö*.

Skred- och rasriskområden

Åmotfors ligger vid Flagan som utgör Nysockensjöns nordvästra del. I södra delarna av samhället rinner Kroppstadälven mellan Askesjön och Flagan. I norra delen av samhället rinner Kvarnedsälven som rinner från Bysjön och

mynnar ut i Flagan. Marken utgörs av övervägande lera i områdena längs med sjöarna och vattendragen. Högre liggande fastmarkspartier förekommer. Längs Kropstadälven finns erosionsskador.

Statens Räddningsverk har låtit göra en utredning som berör Åmotfors, *Eda kommun*. *Översiktlig stabilitetskartering Värmlands län, del 1* (Sweco VBB 2004-02-28) som behandlar risker vid Kropstadälven och Kvarnedsälven. I karteringen klassificeras marken i olika stabilitetszoner. Vidare redovisas vilka områden som inte kan klassificeras som tillfredsställande stabila eller som är otillräckligt utredda. Områden där detaljerad stabilitetsutredning bedöms som särskilt angelägen redovisas särskilt.

Kommunen har ansvaret för att minska risken för skredolyckor. Kommunen svarar för kostnaden för detaljerade utredningar som behövs för att bedöma ett områdes stabilitet och risk för skred. Statliga medel finns i vissa fall att tillgå för att genomföra stabiliserande åtgärder för befintlig bebyggelse. I annat fall är det fastighetsägarnas ansvar att genomföra åtgärder.

Transporter av farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods,

om de inte hanteras rätt under en transport. Begreppet transport innefattar förflyttning av godset med ett transportmedel samt lastning och lossning, förvaring och annan hantering som utgör ett led i förflyttningen.

Värmlandsbanan, riksväg 61 och länsväg 177 utgör transportleder för farligt gods. Vid en olycka med farligt gods avtar risken för personskador först vid 150 meters avstånd från vägen varför en riskbedömning bör göras för bebyggelse och verksamheter inom det avståndet. Det är ett starkt samhällsintresse att järnvägen och vägarna och omgivande bebyggelse har en utformning så att farligt gods även fortsättningsvis kan transporteras genom Eda kommun.

Uppställningsplats för fordon och släp med farligt gods saknas i Åmotfors.

Vatten- och luftkvalitet

Askesjön, Kroppstadälven och Flagan hör till Byälvens avrinningsområde. Enstaka miljöövervakningstillfällen i Askesjön (nationell miljöövervakning, riskinventering) tyder på dålig status med avseende på siktdjup. Åtgärder kan bli aktuella för att nå god status i vattnet.

Kontroll och provtagningar sker regelbundet i Flagan genom Byälvens- och Borgviksälvens vattenvårdsförbund. Vattenkvaliteten är god enligt de parametrar som provtas, bl a fosfor och kväve. Sedimentprovtagning i Flagan från år 2000 visar förhöjda halter av koppar och zink troligen på grund metallindustrin i Åmotfors. De höga halterna av kvicksilver i sedimenten härrör sannolikt från skogsindustrins utsläpp under 1950- och 1960-talen.

Luftkvaliteten mäts inte regelbundet. Det finns inga kända problem.

Översvämningssområden

Räddningsverket håller på att ta fram översiktliga översvämningsskarteringar för prioriterade vattendrag i landet. Askesjön och Flagan betraktas inte som riskområden med avseende på översvämningar. SMHI utför detaljerade översvämningsskarteringar på uppdrag av kommuner som vill ha underlag för sin bebyggelseplanering. För att kunna ta fram tillförlitliga kartor krävs det höjdsarteringar av hög noggrannhet och djupsektioner för vattendraget.

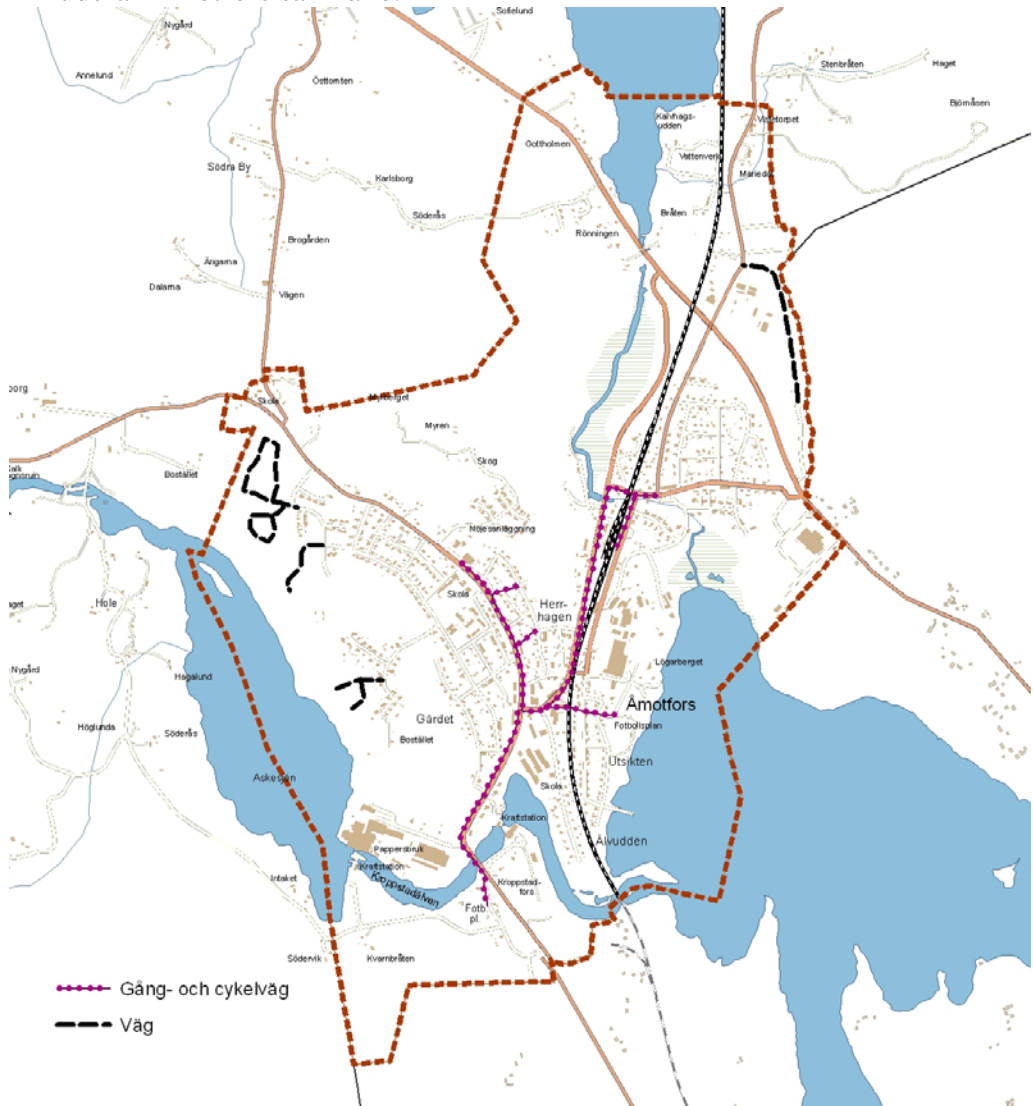
Kroppstadälven är reglerad med två kraftstationer. Den övre, Åmotfors kraftstation, ligger inom fastigheten Eda Bruket 3. Nivån på vattnet i Askesjön ligger normalt på cirka +80,50. Enligt gällande vattendom så får högsta dämningshöjd vara +81,23. Åmotfors bruk ligger med en lägsta nivå på +81,6, vilket kan ge problem vid högt vattenstånd. Den nedre stationen, Kroppstadfors kraftstation, ligger inom fastigheten Åmotfors 2:74. Nivån på vattnet i älven ligger normalt på cirka +78,0. Enligt gällande vattendom så får högsta dämningshöjd vara +78,22. All bostadsbebyggelse ligger på betryggande höjd ovanför älven.

Nysockensjön och Flagan har en medelvattennivå på +70,20, med högsta dämningssgräns +70,28 och lägsta tillåtna vattennivå +69,41. Under översvämningen hösten 2000 nådde vattnet den beräknade 50-årsnivån på +71,5 m. Det innebär att reningsverket och industriområdet på Strand fick skyddas med invallningar.

KOMMUNIKATIONER

Gång- och cykelvägar

En trafiknätsanalys har tagits fram för Eda kommun 2007-04-30 som inkluderar Åmotfors samhälle.

GC-vägnätet är i dagsläget utbyggt i mycket begränsad omfattning. Med hänsyn till tätortens storlek bedöms det inte föreligga något större behov av att göra någon funktionsuppdelning på övergripande GC-nät respektive lokalt nät. Merparten av CG-trafiken är hänvisad till gatornas körbanor. På Jössevägen, Norumsvägen och Strandvägen finns separata gångbanor utbyggda. För att förbättra framkomligheten för oskyddade trafikanter bör det finnas ett sammankopplat GC-nät inom tätorten. Det saknas för närvarande sammanbindande länkar mellan befintliga separerade gångbanor och GC-vägar. Riksväg 61 är mycket farlig att färdas på för oskyddade trafikanter.

Kollektivtrafik

I Åmotfors finns både buss- och tågförbindelser. De tåg som stannar i Åmotfors är regionaltåg för Värmland, varav några med vidare anslutning till Oslo.

Busstrafiken består av både norska och svenska bussbolag. De svenska busslinjerna körs av Värmlandstrafik och går till Koppom, Charlottenberg och Arvika. Busslinjen till Norge körs av Nettbus och har slutstation i Kongsvinger där det finns möjlighet att byta till andra busslinjer eller tåg.

Vägar

Planområdet genomkorsas av Rv 61 som utgör riksintresse enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Rv 61 utgör ett viktigt transportstråk för bland annat tunga transporter mellan Stockholms- och Osloregionerna och trafik till och från Gardermoen flygplats.

I planområdet går länsväg 177 mot Koppom, Lv 650 mot Sulvik, Lv 866 mot Charlottenberg över Vittensten och Ås, Lv 635 som förbinder Lv 177 med Rv 61 över Södra By samt Lv 636 som går längs Järnvägsgatan och Övergången. Hastighetsgränsen i tätbebyggt område är för närvarande 50 km/h, längs del av Långgatan, förbi skola och förskola, har fysiska åtgärder vidtagits med rekommenderad hastighet 30 km/tim.

Vägverket är vägghållare på Vittenstenvägen, del av Strandvägen, Kroppstadvägen, Norumsvägen och Jössevägen.

Järnväg

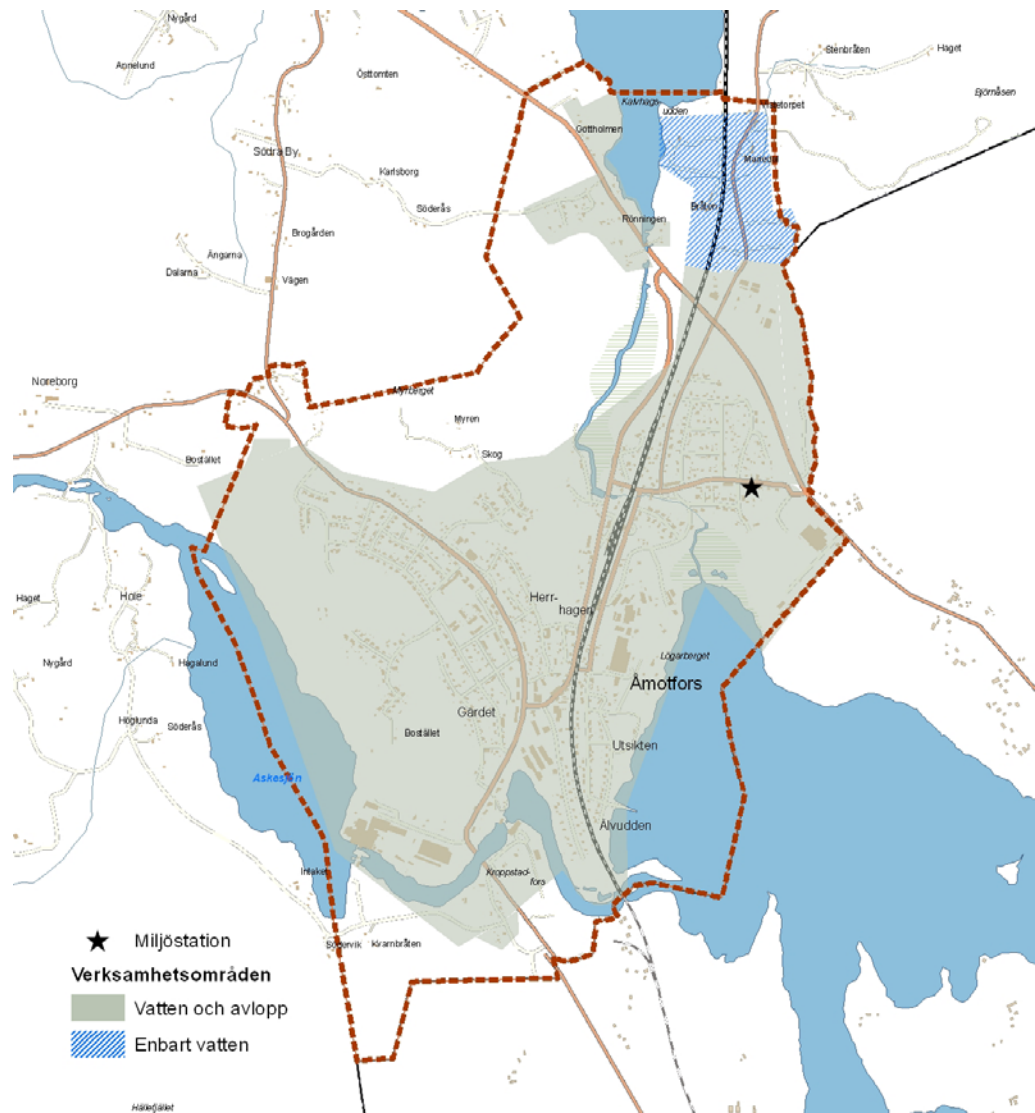
Järnvägen Oslo-Stockholm som passerar genom planområdet ingår i banverkets stamnät och utgör riksintresse enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Järnvägen trafikeras av 13 godståg och 24 persontåg per dygn, och enligt Banverkets prognos kan banan komma att trafikeras av 20 godståg/dygn och 24 persontåg/dygn år 2020. Stationsområdet ligger i norra delen samhället och järnvägen delar tätorten i två delar. Järnvägen korsar Strandvägen och nya riksväg 61 på två järnvägsbroar. Dessutom finns det en plankorsning vid Övergången samt en liten järnvägsbro vid vattenverket.

Tillgång till goda förbindelser med tåg har en avgörande betydelse för en stark arbets- och bostadsmarknad och för en regionförstoring. Genom att lägga bostäder nära stationer får man en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur.

TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Avfall och återvinning

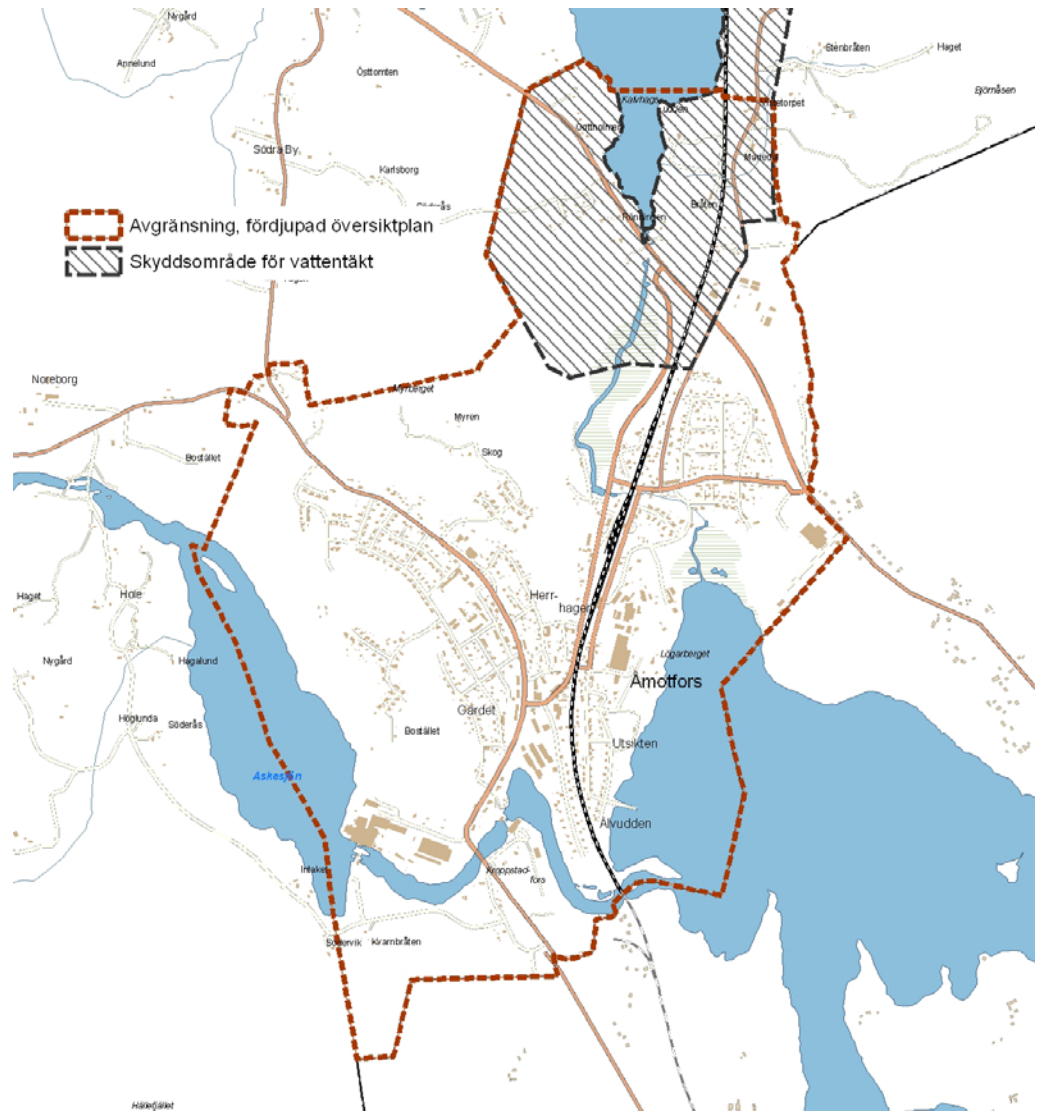
Återvinningsstationer för tidningar, förpackningar och batterier finns på Älvuddsgatan 36 och Fridensgatan 11. Miljöstation för farligt avfall finns på bensinstationen på Strandvägen 16. Hushållssopor hämtas vid fastigheten och kärl tillhandahålls av kommunen. Grovsopor kan lämnas på Lundens avfallsupplag mot ersättning. Ytterligare information om kommunens avfallshantering finns i *Föreskrifter om avfallshantering för Eda kommun*, antagna av kommunfullmäktige 1997, och i *Eda kommuns avfallsplan* från 1992. För verksamheter finns mer information i *Naturvårdsverkets Handbok om egenkontroll*, NFS 2001:2.

Vatten och avlopp

Den största delen av planområdet har tillgång till kommunal vatten- och avloppsförsörjning. Utkanterna av planområdet mot söder och nordväst saknar tillgång till kommunal vatten- och avloppsförsörjning. Vattenförsörjningen till den allmänna anläggningen sker genom kommunens vattenverk med grundvattenuttag i Vittensten. Spillvatten leds till avloppsreningsverket vid Strand, i östra delen av planområdet. De brister som förekommer i ledningsnätet är gamla ledningar som behöver bytas ut och gator som saknar avledning av dagvatten, ledningssträckor med behov av åtgärd är redovisade i kommunens saneringsplan.

I norra delen kring Bysjön finns Åmotfors vattenverk. Kring vattenverket och borrhålen finns fastställda skyddsföreskrifter för en inre och en yttre vattenskyddszon. Inom zonerna råder begränsningar på vilka verksamheter och ämnen som är tillåtna utan särskilt tillstånd.

Kraft- och energiförsörjning

Inom Eda kommun produceras ca 60 GWh el per år vid elva kraftstationer. Elnätet inom Eda kommun och Åmotfors tätort ägs av Fortum Distribution AB. Genom kommunen passerar i nordvästlig riktning en 130 kV-ledning vilken också passerar Åmotfors omedelbart söder om samhället. Anslutning finns till distributionsnätet i Norge med möjlighet till matning från såväl norska sidan som från kraftstationerna i Eda kommun och från grannkommunerna på svensk sida. Genom avgreningar från huvuddistributionsnätet försörjs tätorten med elektrisk ström. Nätet består i huvudsak av jordförlagd kabel. Inom tätorten är elleveranserna förhållandevis mycket säkra med endast enstaka kortvariga driftstörningar under ett år. Hos eldistributören Fortum finns ett omfattande program för att ytterligare öka säkerheten avseende elleveranser genom bl.a. jordförläggning av luftledningar där sådana förekommer i tätortens perifera delar.

Nedre kraftstationen i Kroppstadälven

Inne i Åmotfors samhälle finns tre kraftstationer, två i Kroppstadälven och en mindre i Kvarnedsälven. Nordväster om samhället finns en annan kraftstation i Noreälven vid Noreborg. Kraftstationerna ägs av Fortum Generation AB. Vid pappersbruket, som ägs av Wermland Paper AB, pågår utbyggnaden av en avfallsförbränningspanna för i första hand brukets egen energiförsörjning. Anläggningen beräknas att kunna tas i drift under senare delen av 2009. Eda kommun planerar utbyggnad av ett fjärrvärmenät i egen regi med värmeleveranser från avfallspannan vid Åmotfors bruk. Fjärrvärmeleveranserna beräknas komma igång under 2010.

För närvarande sker uppvärmning av fastigheter huvudsakligen med olja, el eller ved. Antalet villor inom tätorten som har vedpanna eller vedkamin som primär eller sekundär värmekälla är förhållandevis stort. Antalet enskilda bergvärmeanläggningar har ökat markant under de senaste åren.

Tele- och radiokommunikation

Tele- och radiokommunikationsnätet är fullt utbyggt inom planområdet. Mobiltelefonnätet har full täckning.

BOSTÄDER

Småhus

Bostadsutbudet i Åmotfors domineras av en- och tvåfamiljshus med äganderätt. Sammanlagt finns det inom planområdet 545 småhus. Bostadsbebyggelsen delas i två större områden: de centrala delarna kring Åsen, Utsikten, Älvudden och Gärdet och de norra delarna Kakstaden och Kvarntorpet.

Åsens södra och sydvästra sluttning har den äldsta bebyggelsen i Åmotfors, från sekelskiftet. Topografin har format gatumönstret som är oregelbundet och ganska charmigt. Vid vattentornet finns det lite nyare bostadshus från slutet av 70-talet. Husen ligger vid återvändsgator i ett typiskt 70-talsmönster. I området finns det 86 småhus.

På Utsikten och Älvudden finns det 81 småhus, troligen uppförda kring 20-30-talet. Husen ligger vid gator som följer järnvägen.

På Gärdet och Sköttviksområdet som är plant ligger det 152 småhus.

Planmönstret är ett rutnätsmönster, men med vissa gator avstängda. Området har byggts ut successivt från söder mot norr. De äldsta husen från sekelskiftet och de senaste från slutet av 80-talet. Vissa småhus på området upplåts med

bostadsrätt, och några med hyresrätt. Dessutom finns det 31 hus från 70-talet uppe på Vammyra.

I norra Åmotfors i områdena Kakstaden och Kvarntorpet finns det 131 småhus. Husen är uppförda från början av förra seklet fram till slutet av 70-talet.

Småhus vid Kroppstadälven

Det finns dessutom spridd bebyggelse vid Kroppstadälven (10 hus), Södra By (18 hus), Skog (3 hus), Rönningen (12 hus), Vittensten (7 hus) och längs Jössevågen (14 hus).

Det finns närmare 150 byggklara, planlagda tomter för en- och tvåbostadshus. Tomterna finns dels inom det som idag är bebyggt, dels i Sköttviksområdet i väster. Efterfrågan på småhustomter har varit låg de senaste 15 åren, men förväntas öka med anledning av handelsetableringarna i kommunen och industrins efterfrågan på arbetskraft.

Flerbostadshus

Kvarteret Fritiden

Bostadsbolaget är den största fastighetsägaren till bostäder i flerfamiljshus. Bostadsbolaget har 148 lägenheter i flerfamiljshus i Åmotfors. Söder om Gärdesskolan ligger 78 lägenheter i kv. Fritiden och Gärdet. Husen är byggda 1978 och 1955. Lägenhetsfördelningen sträcker sig från 1 rok till 3 rok.

Väster om Konsum finns 57 lägenheter i tre flerfamiljshus. Husen är byggda 1970 respektive 1988-89. Lägenheter finns från 1 rok till 4 rok.

Centralt vid torget mellan kyrkan och Folkets Hus finns 25 lägenheter i ett hus uppfört 1967. Lägenheterna är från 1 rok till 4 rok.

På Åsen norr om Konsum finns det två fastigheter som ägs av två bostadsrättsföreningar. Likaså finns det en bostadsrättsförening vid Strandvägen. Där finns också privata hyreslägenheter i ett flerfamiljshus som ägs av Global fastigheter.

Planberedskap för nybyggnation av lägenheter finns på Åsen, som ligger mycket centralt nära kommunikationer och service. Där ryms ett sjuttioal nya bostäder.

Särskilt boende

Gruppbostad Sköttviken

På Mellangatan finns det ett elevhem med lägenheter för elever med särskilda behov som går på gymnasieskolan i Åmotfors.

På Sköttviksområdet finns det två gruppbostäder för personer med behov av särskilt stöd.

SERVICE

Centrum i Åmotfors

Handel och service

Åmotfors är kommunens näst största tätort och tillhandhåller service för tätorten med omkringliggande landsbygd. Handel och service såsom Konsum, småbutiker, servering, Folkets Hus och bank finns samlat kring torget. Handels- och serviceutbudet är utsatt för stark konkurrens från stora etableringar i Charlottenberg och Arvika. Att behålla den service som finns är avgörande för Åmotfors attraktionskraft som bostadsort. Likaså är det viktigt att samla utbudet av handel och service till torget och Jössevägen för att få ett levande centrum.

På Patronen finns det en möbelaffär som förmår att attrahera kunder från andra tätorter med sitt utbud och sina priser.

Offentlig service

Arbetsförmedlingen ligger vid torget. Vårdcentral och apotek finns på Älvgården samlokaliserat med vård och omsorg. Övrig offentlig service finns i Charlottenberg eller Arvika.

Barn och bildning

I Åmotfors finns det två förskolor med verksamhet för barn 1-5 år: Blåsippan och Nyckelpigan. 66 barn är inskrivna. Det erbjuds också 15 platser på familjedaghem. Behovet av barnomsorg är tillgodosett.

Gärdesskolan

Gärdesskolan har skolverksamhet från klass F till 6 i nyligen ombyggda lokaler. Skolans upptagningsområde är Åmotfors med omnejd. Antalet elever uppgår till ca 155 st, och väntas minska de kommande åren.

På Gärdesskolan finns också fritidshem för barn som behöver tillsyn före och efter skoltid.

Eda gymnasieskola finns i Åmotfors och tillhandahåller 3 olika program: hotell- och restaurang-, industri- och individuellt program. Restaurangskolan ligger i Älvgården. ETC (Eda Teknik Center) med industriprogrammet finns centralt vid torget i nyligen inrättade lokaler. Dessutom finns det en gymnasiesärskola som delar lokaler med restaurangskolan. Gymnasiesärskolan tillhandhåller tre olika program.

Vård och omsorg

Älvgårdens entre

Särskilda boendeformer för äldre finns på Älvgården. Det finns 32 lägenheter i äldreboende och 24 servicelägenheter. Dessutom finns det 15 platser för korttidsvård och rehabilitering.

Ett ökat kvarboende i det egna hemmet ställer krav på anpassning av lägenheter. Ingång i markplan eller tillgång till hiss är ofta avgörande för hur länge man kan bo kvar.

ARBETSOMRÅDEN

Åmotfors Bruk AB

Industri

Åmotfors är en av Sveriges industritätaste orter i förhållande till antal invånare. Industri finns på flera områden i Åmotfors. Norma Precision AB tillverkar jakt- och skytteammunition. Företaget har sin verksamhet i industriområdet Patronen utmed Järnvägsgatan. Det finns vissa möjligheter att expandera i norr på det område företaget tidigare ägde och som numera ägs av kommunen. Företaget hanterar stora mängder krut vilket innebär störningar och risker för omgivningen. I händelse av brand i krutlagret sker tryckavlastning mot öster. Sannolikheten för en olycka hålls på en förhållandevis låg nivå då företaget arbetar aktivt med skyddsfrågor. För att säkerställa företagets möjligheter att bedriva sin verksamhet måste riktvärden om riskavstånd respekteras vid lokaliseringsprövningar.

Åmotfors Bruk AB tillverkar papper och är beläget i kvarteret Bruket. Företaget använder både kemikalier och brandfarliga varor. På samma industriområde finns Antiphon AB. Företaget tillverkar ljudabsorberande material till bilindustrin. Verksamheten innebär risker då lösningsmedel används. Vissa expansionsmöjligheter finns inom befintligt industriområde. På Kroppstadområdet mitt emot Bruket finns tillverkningsindustri. Det finns ett mindre industriområde längs med Jössevägen mitt emot Vårdshuset Vita Älgen. Där fanns tidigare tillverkningsindustri. På båda sidor om Vittenstensvägen finns industriområden.

Ytterligare ett industriområde finns nedanför Patronen vid Nysockensjön.

Kontor, blandade verksamheter

Kontorsområden liksom områden med blandade verksamheter saknas i Åmotfors. Det kan tänkas att bristen på lämpliga lokaler och områden verkar hämmande på utvecklingen av kontors-, IT- och tjänstesektorn, som är kraftigt underrepresenterad inom näringsverksamheten i kommunen.

Handel

Konsum i Åmotfors

Handeln är en viktig näringssektor och den starkast växande i kommunen. Kommunens läge vid den norska gränsen lockar många besökare från Norge. Gränshandeln har en stor betydelse för kommunen. I Åmotfors finns merparten av handel samlad längs Jössevägen. Möjligheter till etablering av handel kommer att finnas på det nya industriområdet längs riksväg 61.

Turism

Vårdshuset Vita Älgen

I Åmotfors finns Eda Skans Museum. Där visas norsk-svensk gränshistoria under krigsperioden 1644-1905. I museets samlingar finns bl a uniformer, vapen och föremål från kronopråmen ”Kantinen” som förläste i sjön Hugn. Museet ligger i Normas gamla industrilokaler.

Norma Precision AB har ett eget museum, Norma Museum. Där finns en utställning som visar vapenutvecklingen samt ett urval av Normas tidigare produkter och förpackningar.

Vårdshuset Vita Älgen erbjuder konferenser och övernattnig med kost och logi.

AREELLA NÄRINGAR

Jordbruk

Jordbruk kring Åmotfors bedrivs i norra och västra delen av samhället. I norr vid Vittenstenvägen finns det tre mindre gårdar där det bedrivs jordbruk.

I väster finns det öppen jordbruksmark avsedd att exploateras för bostäder. Kommunen äger marken och arrenderar ut den.

Skogsbruk

Ett aktivt skogsbruk bedrivs i anslutning till Åmotfors tätort. Granskogen är helt dominerande i regionen men visst inslag av tall förekommer också.

Inslaget av löv är begränsat men förekommer i huvudsak i anslutning till sjöar och vattendrag. Inom Sköttviksområdet mot Askesjön finns ett för regionen synnerligen artrikt lövskogsbestånd.

Målsättningen är att skydda skogens värde för biologisk produktion och råvaruproduktion samtidigt som den biologiska mångfalden, kulturmiljön samt rekreations- och sociala värden värnas.

FRITID OCH REKREATION

Rekreatiomsområden

Skidspåret på Sköttviken fungerar som ett friluftsf- och rekreatiomsområde med promenadstigar och elljusspår. Båthamn finns vid Lögarberget.

Kommunalt utomhusbad finns i Flagan vid Lögarberget. Vid badplatsen finns det bryggor, omklädningsrum, boulebana och grillplats.

Religion

Åmotfors kyrka

Åmotfors tätort hör till Eda församling. Åmotfors kyrka ligger mitt i samhället, är från 1961 och är ritad av den berömde kyrkoarkitekten Johannes Olivegren. Klockstapeln är från 1987.

Enligt kulturminneslagen ska alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader och kyrkotomter liksom alla begravningsplatser vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. Åmotfors kyrka får inte ändras på något väsentligt sätt utan tillstånd av länsstyrelsen.

Kultur

Biblioteket i Åmotfors ligger centralt vid torget i ganska trånga lokaler. Folkets Hus ligger också vid torget, och här finns samlings- och föreningslokaler som nyttjas i varierande grad. Fritidsgård för ungdomar finns inrymt i Patronen. I Patronen finns det också föreningslokal för Åmotfors motorklubb och Åmotfors Båtklubb.

Camping

Camping saknas i Åmotfors. Närmaste camping är Haganäsets camping som ligger 8 km norrut vid Bysjön.

Idrottsanläggningar

Gärdeshallen

Gärdeshallen är en sporthall med fullstor plan för handboll och med läktare. Hallen ligger vid skolan och används både för föreningsverksamhet och idrottsundervisning i skolan. Söder om Kroppstadälven finns Forsvallens idrottsanläggning med två planer. Vid Utsikten finns Landisbanan, en grusplan.

I västra Åmotfors ligger Åmotfors skidstadion med ett 5 km långt belyst spår, förråd och föreningslokal och en konstnöanläggning. På Patronen finns det en fullt utrustad styrketränningslokal. Badhus/simhall saknas i kommunen.

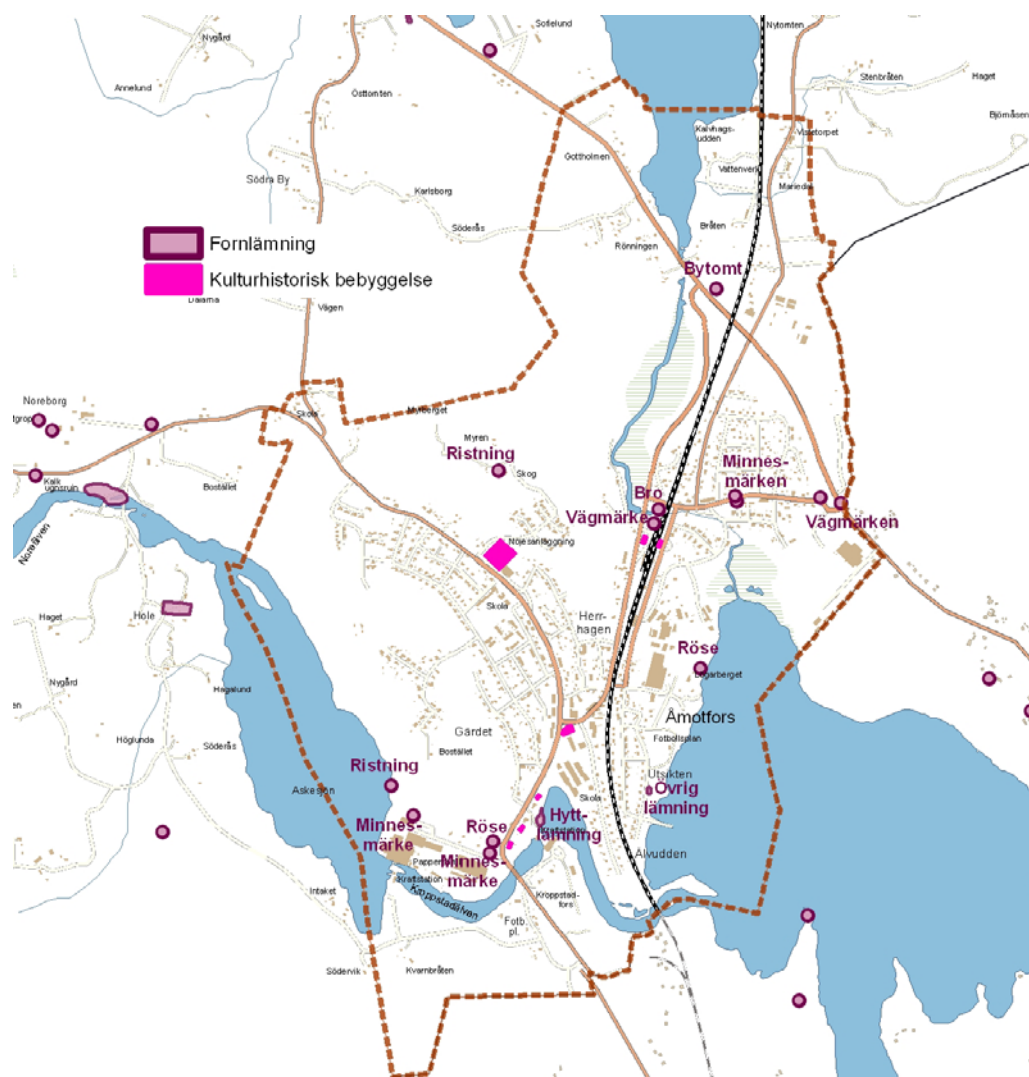
Skjutbanor

Vid Matlangen finns en skyttehall för luftvapenskytte och två skjutbanor, 50 och 300 meter.

Leder och spår

Det finns inga uppmärkta vandringsleder eller spår inom tätorten.

KULTURMILJÖ

Kulturhistorisk bebyggelse

Eda kommun saknar ett kulturmiljöprogram som pekar ut värdefulla kulturmiljöer och hur kommunen ställer sig till utveckling och bevarande av dessa. Det innebär ett hot mot miljöerna eftersom det saknas en medvetenhet hos fastighetsägarna som förvaltar byggnader och miljöer om betydelsen av varsam förändring.

En stor del av Åmotfors bebyggelse har förändrats genom åren utan större hänsyn till kulturhistoriska eller arkitektoniska värden. Dock kvarstår några intressanta byggnader som är av kulturhistoriskt intresse.

Åmotfors Folkets Park

Åmotfors Folkets park är en del av folkrörelsernas och det moderna samhällets kulturarv. Parken har en taktäckt friluftsscen, dansbana och servering.

Åmotfors kyrka är av kulturhistoriskt intresse. Den tillkom 1961 efter en insamling och är ritad av Johannes Olivegren, berömd kyrkoarkitekt. Kyrkan har en typisk korsplan men ett modernt uttryck. Interiören präglas av det stora fönstret i glasmosaik som finns bakom altaret.

Flera villor på Kroppstadvägen är stora och välbevarade högrestandsbostäder. Träfasader och snickerier är detaljrika och gjorda med omsorg.

Stationsbyggnaden är en viktig karaktärsbyggnad som uppfördes 1865. Byggnaden är i två våningar i gul puts med tegeltak. Inom stationsområdet finns det flera magasinsbyggnader som är betydelsefulla för karaktären på området.

Värdshuset Vita Älgen är ett gammalt hotell för resande med järnvägen. Värdshuset ligger väl synligt vid norra infarten till samhället och markerar det offentliga stråket vid Jössevägen. Det har renoverats och satts i stånd för fortsatt verksamhet av paret Helena och Anders Neraal.

Fornlämningar

Det finns fyra fasta fornlämningar och nio övriga kulturhistoriska lämningar inom planområdet som skyddas enligt lagen om kulturminnen, KML.

På Löggarbergets östra sida finns en runt gravröse, ca 15 meter i diameter. Vid Strandvägen nära kommungränsen finns tre fasta fornlämningar: en milstolpe, en vägvisarsten och en bebyggelselämning kallad Fiskartorpet. Milstolpen och vägvisarstenen påverkas av den nya sträckningen för riksväg 61 och kommer att återplaceras i nytt läge invid vägen efter färdigställandet.

På Strandvägen finns också två övriga kulturhistoriska lämningar, två minnesstenar, placerade mellan fastigheterna Järnsmeden 8 och 9 respektive på Slaktaren 2. Vid infarten till Åmotfors bruk finns en minnessten över Gösta Schotte, och längre in på området finns en annan sten över Uggla, Breten och Blakstad. Inmurad på en husgrund finns en stenristning. Väster om kvarteret Utsikten finns en fornlämningsliknande bildning i form av en jordhög. Uppe på Skog finns en stenristning på en bergsklack vid den sk Kungsvägen. I en rabatt vid Vårdshuset Vita älgen finns en vägvisarsten som troligtvis blivit flyttad från sin ursprungliga plats. Intill fastigheten Åmotfors 2:8 finns en stenvalvsbro över Kvarnedsälven.

I fornminnesregistret finns det också uppgifter om en plats för ett röse och husgrunder i slutningen vid Åmotfors bruk, liksom om en förmodad hyttlämning vid kraftstationen på Åmotfors 2:74.

NATURMILJÖ

Naturvärden

De naturvärden som finns inom planområdet är till stora delar knutna till vatten. I Bysjöns utlopp, i områdets norra del finns ett flodkräftsbestånd. Flodkräftan är klassad som starkt hotad enligt artdatabankens rödlista. Bysjön mynnar i Kvarnedsälven som hyser ett bestånd av laxöring. Utmed Kvarnedsälven växer strandnära sumpskog som förutom de egna värdena har betydelse för det intilliggande vattendraget genom beskuggning och näringstillförsel.

Väster om Kvarnedsälven finns en skogsbevuxen bergbrant med inslag av kalk, vilket ger en relativt rik mossflora. Nedom branten finns ett stenigt fuktdråg som kan hysa intressant flora. Området är klassat som naturvärdesobjekt och bör lämnas orört.

Nysockensjön, varav Flagan är en del, är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten för fisk/fiske. I Nysockensjön finns flodkräfta, flodpärlmussla och en storvuxen, ursprunglig öringstam.

I Sköttviken vid Askesjöns strand ligger ett mycket naturskönt område som till stor del består av igenväxningsmarker och därför präglas av en stor andel lövskog. Det aktuella området ligger i anslutning till områden som har bedömts som kärnområden för den vitryggiga hackspetten. En skötselplan har tagits fram av skogsstyrelsen med anvisningar om hur området kan skötas för att utveckla sina värden för den biologiska mångfalden. Delar av området, närmast sjön har inhägnats för fårbeta. Fårens uppgift är att hålla området öppet och på sikt skapa en hagmarkskaraktär. Sköttviksområdet är även viktigt för det rörliga friluftslivet.

Parker och lekplatser

Inom planområdet finns ett mindre parkområde sydväst om Älvgården mot Kroppstadälven. Vid Torget finns en mindre park eller grönyta med uppvuxna träd i anslutning till Åmotfors kyrka. I övrigt finns ett antal lekplatser utbyggda inom samhällets bostadsområden. Utöver lekplatser och parker finns ett flertal mindre gröna områden som i huvudsak består av gräsytor.

Tätortsnära grönområden

Som tätortsnära grönområden räknas större grönområden som är av betydelse för rekreation, friluftsliv och naturupplevelser och som ligger i så nära anslutning till tätorten och bostäder att de är tillgängliga för alla grupper. Kring Åmotfors är det Bysjön, Sköttvikens och Lögarberget som är av störst betydelse för rekreation, friluftsliv och turism.

ÖVRIG MARKANVÄNDNING

Utredningsområden

Vid järnvägen finns det mark som tidigare använts för järnvägsändamål och rangering/omlastning. Det råder osäkerhet kring förekomst av markföroreningar, och det är oklart vilka avsikter fastighetsägarna (Banverket m.fl.) har avseende framtida markanvändning.

Vatten

Åmotfors samhälle är beläget i anslutning till tre sjöar: Asksjön i väster, Flagan i Nyssockensjön i sydväst och Bysjön i nordost. Vid Flagan finns en allmän badplats vid Lögarberget och en småbåtshamn söder om Sjögatan/Järnvägsgatan. Flagan utgör recipient för Åmotfors avloppsreningsverk. Genom planområdet passerar Kroppstadälven och Kvarnedsälven.

Kvarnedsälven är en förbindelse öppen för fritidsbåtar mellan Bysjön och Åmotfors, exempelvis för besökare till och från världshuset Vita Älgen. Här är även de natursköna strandområdena av betydelse som strövområden, både för besökare och invånare.

6 KVALITÉER OCH BRISTER

Utifrån planeringsförutsättningarna går det att konstatera vilka starka och svaga sidor som Åmotfors har i nuläget. När förändringar genomförs ska man bygga på det som fungerar bra och där man kan få fördelar, och så ska man samtidigt sträva efter att rätta till det som fungerar dåligt eller undvika det som innebär negativa effekter. För framtiden gäller det att identifiera vilka möjligheter och vilka risker och hot som finns. (*SWOT-analys*)

KVALITÉER ATT TA VARA PÅ

- Åmotfors har ett vackert läge i ett typiskt värmländskt landskap med skogklädda höjder mellan glittrande sjöar och vattendrag.
- Näringslivet är starkt med flera framgångsrika och livskraftiga industrier inom olika sektorer.
- Åmotfors har goda kommunikationer med både vägar och järnväg, och ligger centralt i kommunen.
- Det finns ett aktivt föreningsliv inom både idrott och kultur. Det är nära till natur- och rekreationsområden.

BRISTER ATT ARBETA MED

- Handels- och serviceutbudet är dåligt, och har minskat de senaste decennierna. Det råder brist på näringsställen och övernattningsmöjligheter.
- Det saknas ett varierat utbud av lägenheter, i synnerhet stora lägenheter med hög standard.
- Infarten norrifrån är föga stadsmässig med en flygfältsbred körbana som uppmuntrar till höga hastigheter. Bebyggelsen är gles med ”hål” , obebyggda tomter eller annan mark med dåligt utnyttjande. Stadsrum och gaturum är odefinierade.
- Det finns en ”bruksanda” med en reserverad hållning till förändringar.
- Plankorsningen mellan Jössevägen och Järnvägsгатan, Övergången, är olämplig och farlig.
- Det finns trafikproblem med buskörning och för höga hastigheter. Det har man försökt åtgärda med avstängningar med nedsatt orienterbarhet och långa omvägar som följd.

MÖJLIGHETER

- Att värna om bebyggelsens och stadsmiljöns värden är en viktig uppgift för kommunen när man strävar efter att Åmotfors ska få högre attraktivitet som bostads- och industrisamhälle. Att arbeta med kvalitets- och arkitekturprogram är en möjlighet att komma till rätta med bristerna.
- Det kuperade landskapet och utsikten över sjöarna ska tas till vara för tillkommande bebyggelse.
- Industrin har goda tillväxtpöjligheter, och det finns lämplig mark för fortsatt expansion till låga priser. Industrin investerar i anläggningar och lokaler.

- Det finns möjligheter att göra ett kontorshotell av Patronen. Kontorshotellet kan erbjuda rymliga lokaler med låga hyror till en växande sektor av tjänsteföretag.
- Åmotfors har goda förbindelser till många andra orter och kan utvecklas till en bra bostadsort för pendlare.

RISKER OCH HOT

- Brister i lägenhetsutbud kan ge problem med arbetskraftsförsörjning för industrin som står inför en generationsväxling.
- Sviktande marknad och/eller utflyttning av industrin till låglöneländer kan snabbt förändra arbetsmarknaden och försörjningsmöjligheterna.
- Området vid Flagan i östra delarna är mycket låglänt och det finns en risk för översvämning av reningsverket.
- Befintliga bostadsområden är utsatta för störningar och risker från verksamheter. Tunga och farliga transporter går genom samhället på vägar och järnvägar vilket ger problem med buller, vibrationer och olycksrisker.
- Stabilitetsförhållandena vid Kroppstadälven måste utredas noggrannare, och bristande stabilitet kan bli till hinder för fortsatt utbyggnad.

7 RIKTLINJER FÖR FRAMTIDEN

Riktlinjerna anger planeringsmål och generella rekommendationer för olika strategiska frågor för Åmotfors. Dessutom anges rekommendationer för bevarande och förändring i de fall de gäller över hela planområdet.

STADSBILD OCH GESTALTNING

Underhåll och skötsel av fastigheter

Det åligger varje fastighetsägare att hålla byggnaders yttre i vårdat skick. Underhållet ska anpassas till byggnadens värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt samt till omgivningens karaktär. Tomter skall hållas i vårdat skick. Byggnadsnämnden har tillsyn över att fastighetsägarna följer lagen. Tillsynen behöver förbättras genom att byggnadsnämnden ingriper på ett tidigare stadium, och att man upprättar handlingsplaner och meddelar förelägganden för vanvårdade byggnader. I lovärenden rörande om- och tillbyggnader ska byggnadsnämnden mer aktivt verka för att bestämmelserna efterlevs, och byggnadsantikvarisk expertis ska konsulteras i ärenden där den sökande inte själv inte besitter erforderlig kunskap om byggnadernas historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden eller har anpassat åtgärderna till omgivningens karaktär. Det är ett allmänt intresse att upprätta en hög arkitektonisk kvalitet för den byggda miljön, och på sikt är det även mer lönsamt för den enskilde fastighetsägaren som får en bättre utveckling på fastighetsvärdet.

Utformning av stadsrum och gaturum

Utformningen av stads- och gaturum är en viktig del i att åstadkomma ett attraktivt och tillgängligt samhälle. För att få kontinuitet och sammanhang i beslut rörande utformning och gestaltning ska ett gestaltningsprogram upprättas för Åmotfors.

Gestaltningsprogrammet ska:

- illustrera och kommunicera översiktsplanens strukturella intentioner så att idéer och avsikter kommer till genomförande.
- beskriva principerna för stadsrummens och bebyggelsens utformning.
- utgöra program för projektering av gator och allmänna platser.
- ge riktlinjer för användning av material, färger, vegetation, belysning och andra element som ger stads- och gaturummen och bebyggelsen karaktär.

Skyltning

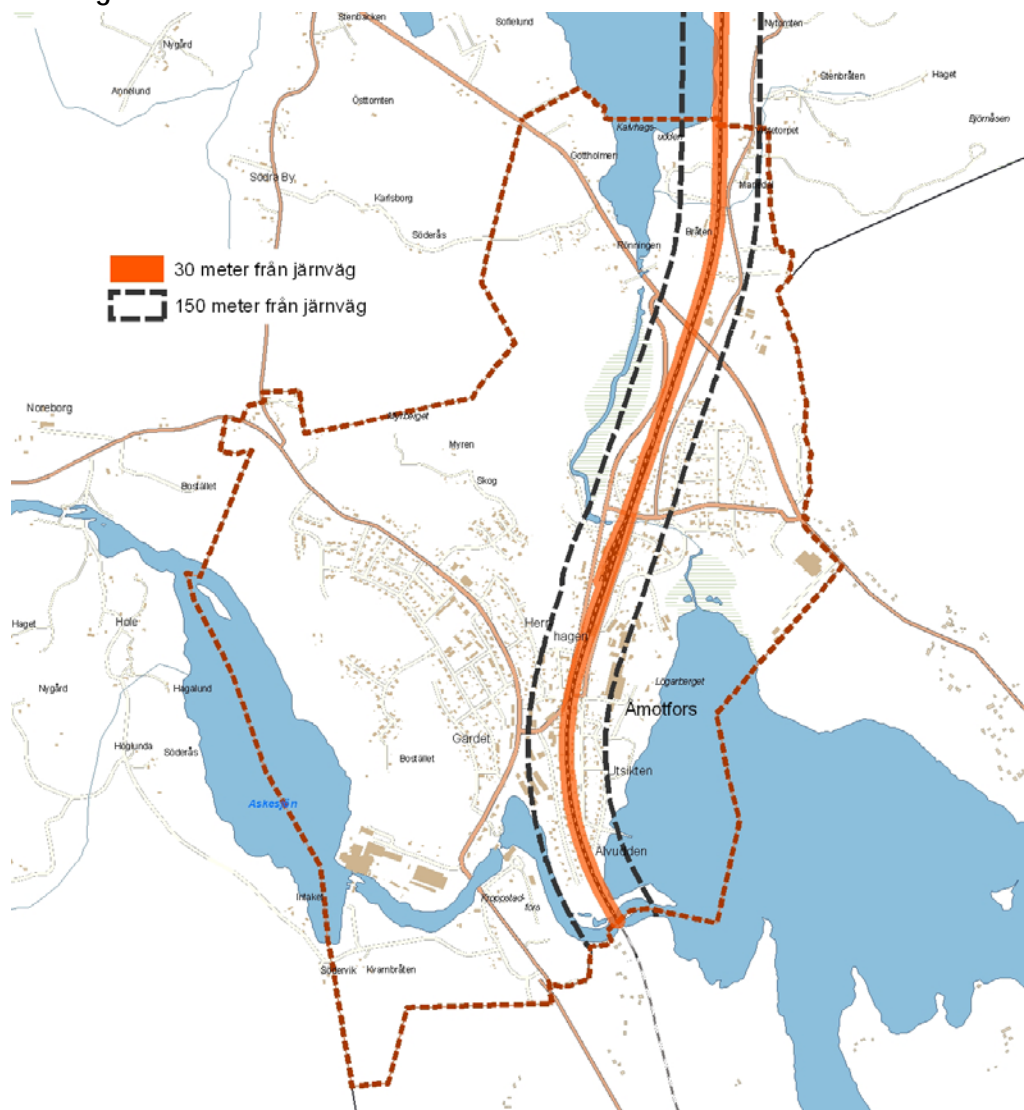
Kommunen har tagit fram en skyltpolicy med riktlinjer för tillståndsprövning och handläggning av skyltären. Spridning av policydokumentet och information om innehåll och tillämpning av regler är viktigt för att få en förståelse för hur verksamhetsutövare och andra kan bidra till ett mer attraktivt samhälle. För att hantera de utpekade problemen med skyltars negativa inverkan på stads- och landskapsbilden ska kommunens skyltpolicy tillämpas strikt vid planläggning och tillståndsprövning. Kommunen ska också agera snabbt för att få bort olovliga skyltar.

HANTERING AV RIKSINTRESSEN

Riksväg 61

Eda kommun har för avsikt att skydda riksväg 61 mot åtgärder som kan försvåra dess användning. Vid planering skall hänsyn tas till att inga nya anslutningar till riksvägen bör anläggas och planeringsarbetet bör sträva efter att reducera antalet befintliga anslutningar där det är möjligt. Riksvägen får med den nya förbifarten en hög standard med säkra avfarter mot samhället.

Järnvägen Oslo-Stockholm

Eda kommun har för avsikt att skydda järnvägen mot åtgärder som kan försvåra dess användning. Åtgärder på järnvägen bör emellertid utföras med hänsyn till andra allmänna intressen. I den mån trafikens påverkan på omgivningen försvårar markanvändningen bör en strävan att minimera störningen finnas.

Området närmast järnvägen är svårt att nyttja för bostäder och verksamheter även om man vidtar kostsamma och omfattande åtgärder, och bör därför ges sådan markanvändning där människor inte vistas stadigvarande inom området, tex park, trafik, parkeringar, tekniska anläggningar och lagerbyggnader. I

normalfallet bör det inte tillkomma ny bebyggelse inom 30 meter från spårmit. Ett sådant område kan behövas till räddningsinsatser, eventuell komplettering av riskreducerande åtgärder vid förändrad risksituation, bättre bullerreduktion och framtida spårkompletteringar.

Buller och riskhantering är problem som sträcker sig utanför järnvägens omedelbara närhet. För området 0-150 meter från järnvägen bör därför en zonindelning göras som underlag för en riskbedömning i samband med detaljplan.

Vid ändrad användning av byggnader i järnvägens närhet ska alltid Banverket ge sitt samtycke, eftersom miljöbalkens bullerkrav inte kan avtalas bort, och kraven kan medföra begränsningar i möjligheten att använda järnvägen på ett effektivt sätt.

HANTERING AV SÄRSKILDA ALLMÄNNA INTRESSEN

Vattenkontakt och strandskydd vid Askesjön och Flagan

För att uppnå bättre kontakt mellan samhället och Flagan bör strandområdet hållas öppet och regelbundet röjas från sly och oönskad växtlighet. Stranden är av betydelse för riskhanteringen vid Norma och kan därför inte bebyggas. Den södra delen med badplats och småbåtshamn är av betydelse för det rörliga friluftslivet och allmänhetens tillgång till strandnära natur.

Vid Askesjön är det önskvärt att göra strandområdet mer tillgängligt för de kringboende och allmänheten, t ex genom att utveckla områdets parkkaraktär och att anlägga badplats och båtbyggor. Det ökar attraktiviteten för bostadsområdet Sköttviken.

MINSKADE RISKER OCH MILJÖPROBLEM

Skydd mot buller och vibrationer

Inom planområdet finns tre större bullerkällor; riksväg 61, länsväg 177 och Värmlandsbanan. Tung trafik på länsväg 177 och Värmlandsbanan ger upphov till vibrationer, i synnerhet vid dåliga markförhållanden. Inga nya bostadsfastigheter bör uppföras inom riskområden för buller- eller vibrationsstörningar. Vid nybyggnation av bostäder och verksamhetslokaler ska angivna riktvärden för buller och vibrationer klaras.

Tabell: Riktvärden för buller och vibrationer vid nybyggnation

	Ekvivalent ljudnivå	Maximal ljudnivå	Vibrationsnivåer
Bostäder, inom boningsrum	30 dB(A)	45 dB(A)	<0,4 mm/s vägd RMS
Bostäder, utomhus	60 dB(A)		
Bostäder, uteplats	55 dB(A)	70 dB(A)	
Arbetslokaler, inomhus		60 dB(A)	

Förorenade områden

Om ett förorenat område skall tas i anspråk kan det bli aktuellt att sanera/efterbehandla marken. Olika verksamheter kräver sanering till olika grad av renhet. Inom planområdet finns ett antal förorenade markområden. Utredningar pågår vid Kroppstadfors, söder om Kroppstadälven samt i det

område intill Norma Precision AB där föroreningar hittats. I dagsläget är det alltså oklart vilka eventuella åtgärder som kan bli nödvändiga inom dessa områden.

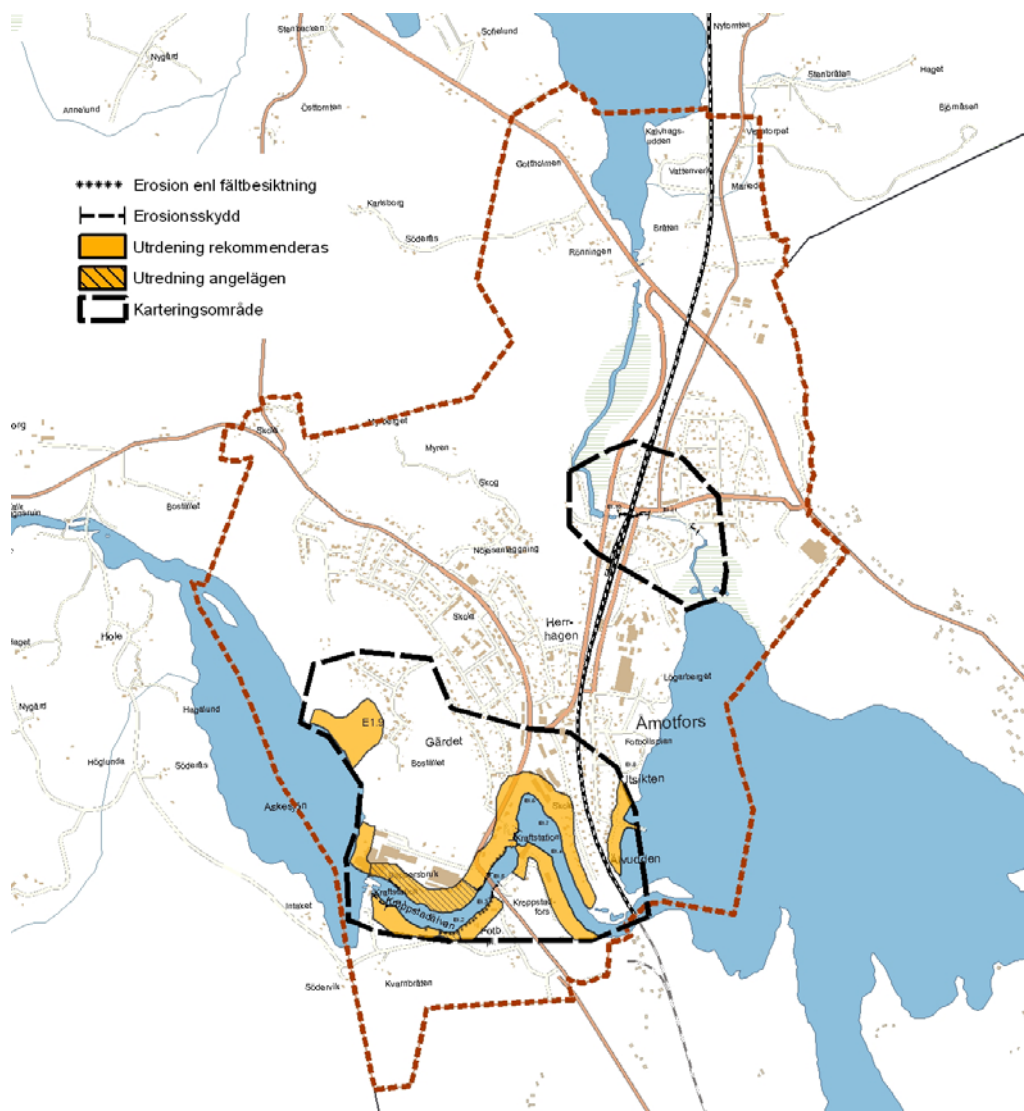
Det gamla avfallsupplaget är åtgärdat. Det kommer dock att behöva utredas/åtgärdas vidare om den planerade markanvändningen med vägdragning skall kunna genomföras.

Markradon

Kommunen saknar tillräcklig kunskap om förekomsten av markradon eftersom det finns så få mätningar gjorda. I samband med detaljplanering ska alltid markradon mätas. I berg eller sprängsten mäts istället radiumhalten.

Om prover visar på förhöjda halter ska vid byggande på normalradonmark radonskyddat utförande tillämpas, och vid byggande på högradonmark ska radonsäkert utförande tillämpas.

Ras och skred

Kommunen har ansvaret för att minska risken för skredolyckor. Kommunen svarar för kostnaden för mer detaljerade utredningar som behövs för att bedöma ett områdes stabilitet och risk för skred. Statliga medel finns i vissa

fall att tillgå för att genomföra stabiliserande åtgärder för befintlig bebyggelse. I annat fall är det fastighetsägarnas ansvar att genomföra åtgärder. Den översiktliga stabilitetskarteringen som Räddningsverket låtit göra ger en bra bild av var det finns förutsättningar för ras och skred. För norra stranden på Kroppstadälven vid Åmotfors Bruk och Antiphon är det speciellt angeläget att det utförs en detaljerad stabilitetsutredning för befintlig bebyggelse. Om utredningen visar att det finns brister som behöver åtgärdas ska kommunen söka statliga bidrag till stabilitetshöjande åtgärder samt genomföra dessa. För de områden som inte kan anses ha tillfredsställande stabilitet eller vara tillräckligt undersökta ska en detaljerad utredning göras i samband med detaljplanering eller innan bygglov alt. marklov medges. Markområdena bör inte belastas eller förändras i övrigt utan att samråd skett med geotekniker.

Transporter av farligt gods

Möjligheten att transportera farligt gods på Värmlandsbanan, riksväg 61 och länsväg 177 bör ges företräde framför andra intressen om markanvändning. För allmänna platser i detaljplaner bör områden närmast transportlederna definieras och utformas så att de inte uppmuntrar till stadigvarande vistelse. Kvartersmark bör exploateras på sådant sätt att ett eventuellt olycksförlopp inte förvärras. Hårda konstruktioner eller motsvarande som kan orsaka skada på avkörande fordon bör undvikas. Markanvändning ska väljas så att antalet människor som vistas nära lederna begränsas, tex odling, parkering, trafik eller friluftsområde. Markanvändning som innebär att många människor vistas stadigvarande inom närområdet, såsom bostäder, vård, centrum, handel, kultur, skola, hotell och idrottsanläggningar bör helt undvikas. Om det inte går att undvika sådan markanvändning invid transportlederna ska alltid en riskanalys upprättas i samband med detaljplanearbetet.

Förutom riskavstånd finns det även andra säkerhetshöjande åtgärder som kan bli användbara i riskhanteringsprocessen för att hålla en hög säkerhetsnivå i Åmotfors gentemot transporter av farligt gods på väg och järnväg. Särskild hänsyn bör tas till de transporter av farligt gods som passerar genom skyddsområdet för vattentäkt.

Översvämning

Höjdskillnaden mellan högsta möjliga vattennivå för Flagan och kringliggande markområden i norra Åmotfors är så liten att översvänningsrisken måste beaktas vid planering av ny bebyggelse. Ny bebyggelse ska antingen förläggas på lägst +72,5 m färdigt golv, eller så ska en detaljerad översvänningskartering göras i samband med detaljplanen. Som underlag för karteringen erfordras detaljerade höjdmätningar med en noggrannhet på en decimeter och djupsektioneringar av Flagan.

Magnetfält

Det finns inga fastställda skyddsavstånd till kraftledningar.

Försiktighetsprincipen gäller och råd om hur den ska tillämpas hämtas från *Myndigheternas försiktighetsprincip för lågfrekventa elektriska och magnetiska fält – en vägledning för beslutsfattare*, 1996

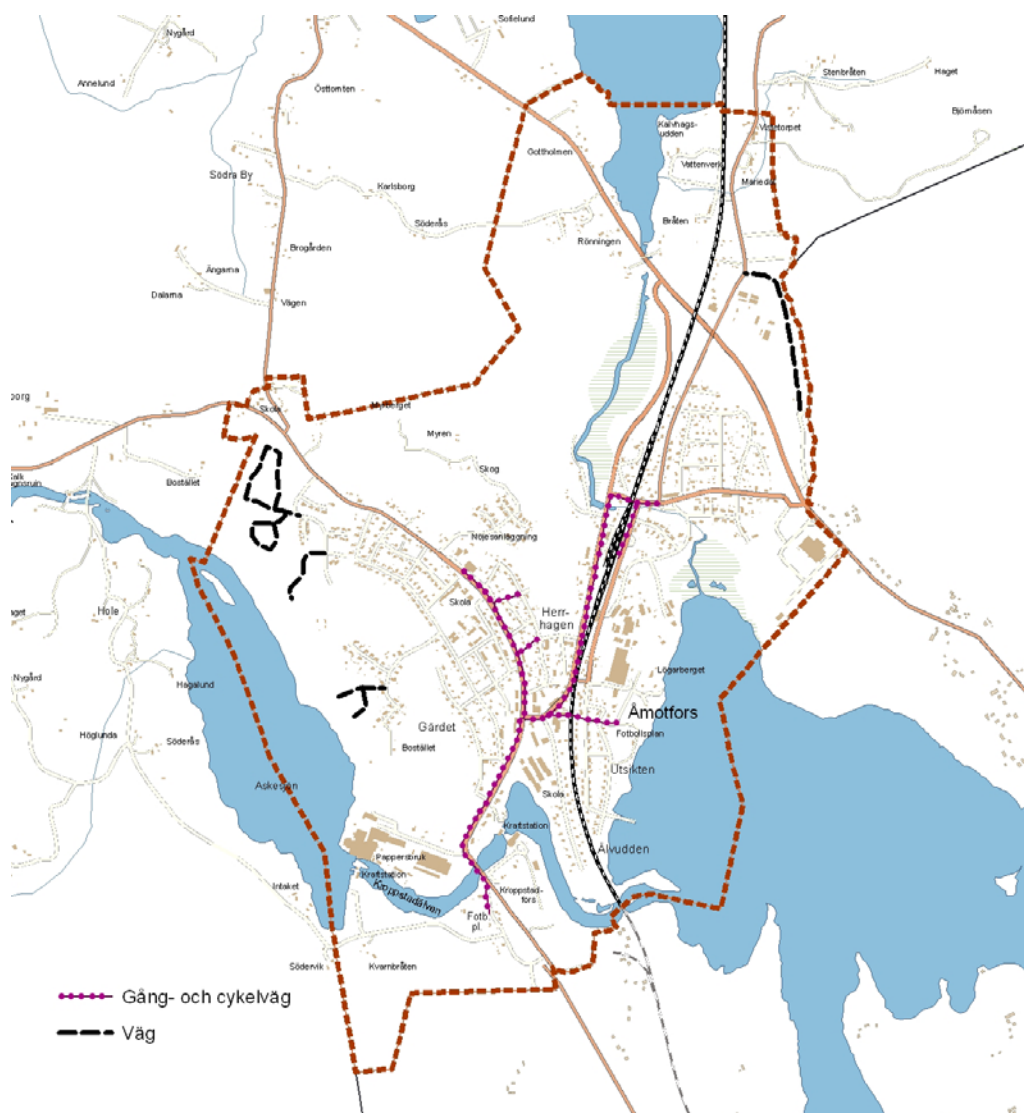
(Arbetskyddsstyrelsen m.fl.) Vid detaljplanering och lokaliseringsprövning ska nya byggnader förläggas på sådant avstånd från kraftledningar att fältstyrkan för magnetfältet inte överstiger medianvärdet för arbetsplatser, 0,20

μT , eller medianvärdet för bostäder i mindre städer och landsbygd, $0,05 \mu\text{T}$.
Avståndet mäts från ledningsmitt.

Tabell: Skyddsavstånd till kraftledningar

Kraftledning	Avstånd till arbetsplats	Avstånd till bostad
130 kV	60 meter	100 meter
70 kV	35 meter	70 meter
10-20 kV	15 meter	20 meter

FÖRBÄTTRADE KOMMUNIKATIONER

Förbättrad trafikmiljö i Åmotfors

Den nya sträckningen av riksväg 61 innebär en avsevärt förbättrad trafikmiljö i samhället med minskad genomfartstrafik på Strandvägen och ökad trafiksäkerhet som följd. Övrig genomfartstrafik är svårt att påverka då samhället genomkorsas av Vägverkets allmänna vägar. Industrins tunga transporter måste till stor del passera samhällets centrala delar.

Fysiska hinder kommer att sättas upp på gator inom vissa bostadsområden för att tvinga trafikanterna att, ur trafiksäkerhetssynpunkt, hålla tillräckligt låg hastighet.

Det är eftersträvansvärt om plankorsningen över järnvägen, Övergången, kan stängas av för biltrafik och ersättas med en planskild gc-tunnel. Tankegångar om en planskild korsning har funnits länge i planeringen, den finns t.ex. med i en stadsplan från 1977. Någon projektering av placering och utformning har ännu inte skett. Läget i översiktplanen är att betrakta som en illustration, som kan behöva justeras.

En trafiknätsanalys har tagits fram för Eda kommun 2007-04-30 inkluderande Åmotfors med förslag på åtgärder för ökad trafiksäkerhet och framkomlighet. I trafiknätsanalysen finns förslag på ändrade hastighetsgränser, främst sänkt hastighet i bostadsområden, som ännu inte har genomförts. Analysen redovisar även förslag på åtgärder för de oskyddade trafikanterna.

Kroppstadvägen, Strandvägen och Jössevägen föreslås klassas som 50-gator. I punkter med korsningsbehov för oskyddade trafikanter föreslås trafiksäkerhetshöjande åtgärder som lokalt dämpar hastigheten.

Vittenstensvägen och Övergången föreslås klassas som 30-gator

Den nya förbifarten samt Jössevägen norr om Strandvägen föreslås att klassas som 70/50 gator.

Bostadsområdena väster och öster om väg 177 Norumsvägen, söder om Jössevägen och Övergången samt öster om järnvägen, norr och söder om Strandvägen föreslås klassas som 30-områden.

Förbättrat GC-nät

För att förbättra framkomligheten för oskyddade trafikanter bör det finnas ett sammankopplat GC-nät inom tätorten. Det saknas för närvarande sammanbindande länkar mellan befintliga separerade gångbanor och GC-vägar.

En separat GC-väg bör utbyggas utmed Norumsvägen mellan folkparken och pappersbruket och knyts ihop med en GC-väg utmed Jössevägen som leder vidare under järnvägsviadukten och mot industriområdet i Strand. En GC-väg längs Långgatan som knyter an till Gärdesskolan, daghemmet Blåsippan och den planerade GC-vägen vid Norumsvägen skulle utgöra en avsevärd förbättring för de oskyddade trafikanterna.

Ambitionen från ÖP 2000 om att bygga cykelväg parallellt med riksväg 61 finns kvar, men utmed den nya sträckningen med branta bergskärningar förefaller det svårt. I Åmotfors finns det en utmärkt möjlighet att bygga gc-väg längs med Strandgatan och sedan vidare i längs Kvarnedsälvens östra strand.

Parkeringar

Vid bygglovgivning ska krav ställas på att tillräckligt antal parkeringsplatser tillskapas för den tillkommande, alternativt ändrade, verksamheten. Parkering skall i första hand ordnas på den egna fastigheten. Norm för parkeringsytor anges i tabell nedan. Parkeringsplatser skall vara asfalterade, målade och skyltade med antalet platser angivet. Varje parkeringsruta skall vara minst 2,5 m bred, 5,0 m lång och ha ett utrymme av minst 6,0 m bakom (för annan parkering än vinkelrät hänvisas till vägverkets publikation VGU för dimensionerande mått).

Det bör anordnas en särskild uppställningsplats för tunga fordon i eller nära samhället, och det bör finnas fler parkeringar vid stationen som är en knutpunkt mellan olika trafikslag.

Tabell: Parkeringsnorm

Typ av verksamhet	Erforderligt antal bilplatser per enhet	Enhet
Livsmedelshandel	40	per 1 000 m ² BTA ¹
Övrig handel och restaurang	30	per 1 000 m ² BTA
Kontor och jämförlig verksamhet	20	per 1 000 m ² BTA
Bostad	1,2 2,0	per lägenhet per småhus

FLER BOSTÄDER

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (SFS2000:1383) ska kommunen planera bostadsförsörjningen så att det skapas förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och så att kommunerna förbereder och genomför lämpliga åtgärder för bostadsförsörjningen. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. I Eda kommun redovisas bostadsplaneringen och riktlinjerna i översiktsplanen med tillhörande fördjupningar.

Mål och riktlinjer för bostadsförsörjningen

Eda kommun står genom den ökande gränshandeln för en expansiv tid och räknar med en befolkningsutveckling med 9 200 invånare år 2015. En balans på bostadsmarknaden idag väntas bli en brist på bostäder inom en snar framtid. Med en täthet på 1,9 invånare per bostad måste antalet bostäder öka med ca 300 till år 2015. Dessutom måste bostäder som rivs eller övergår till fritidsbostäder ersättas med nya. Kommunen planerar för en nyproduktion av 300 bostäder till år 2015. Av dessa förväntas ett hundratal bostäder i småhus och flerbostadshus uppföras i Åmotfors.

- En ändamålsenlig bostad är en mänsklig rättighet. Alla ska ha tillgång till en god bostad till en rimlig kostnad i en trygg och säker miljö och med god tillgänglighet och utformning. Olika gruppers, såsom unga, äldre, funktionshindrade m.fl., behov av lämplig bostad ska tillgodoses.
- Bostadsförsörjningen ska inriktas på ett varierat utbud vad gäller hustyp, storlek och upplåtelseform. En produktion av efterfrågade bostäder leder till en ökad rörlighet i bostadsbeståndet i många led.
- Som komplement till nya bostadsområden eftersträvas förtätning och förnyelse av befintliga bostadsområden. Befintliga resurser i gator, ledningar och kommunal service ska utnyttjas så långt som det är möjligt.
- Efterfrågade kvalitéer som god service, goda kommunikationer, vacker utsikt och attraktiva miljöer ska eftersträvas samtidigt som långsiktigt hållbara och kretsloppsanpassade lösningar åstadkoms.

¹ Bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 02 10 53

- Nya bostäder ska uppföras i olika delar av kommunen efter behov och möjligheter. För bostadsbyggande inom tätorterna krävs det detaljplan. En god planberedskap ska upprätthållas i samtliga tätorter. I attraktiva lägen med stor efterfrågan på tomter ska planer upprättas även utanför tätorterna.

Förtätning

Det finns 58 obebyggda småhustomter inom befintlig bebyggelse i Åmotfors, varav 32 är i kommunal ägo. Samtliga tomter är byggklara. Tomterna ligger spridda i samhället.

Genom ändring av detaljplaner kan befintlig bebyggelse förtätas, antingen genom att mer mark får bebyggas eller genom att tillåta fler våningar och högre byggnader. Vid ändringar av planer kommer dagens regler att tillämpas, vilket medför högre krav på bullerdämpning från vägar och järnvägar, riskbedömningar och beaktande av skyddsavstånd till störande verksamheter. Grannar och sakägare kan också ha en negativ inställning till förtätning, vilket kan fördröja planärendet. Planändringar kan också ge möjlighet till sanering och förbättringar av miljöer och föranleda åtgärder som förbättrar miljön för befintliga bostäder och verksamheter.

Nya bostadsområden

Lämpliga områden för nya bostäder finns främst i samhällets västra och nordvästra delar. Viktiga faktorer för att få bostadsbyggande till stånd är att det är relativt nära till centrum, att det finns infrastruktur på plats och att marken är lämplig för byggnation så att man undviker dyr grundläggning. Området ska vara fritt från störningar från väg, järnväg och verksamheter. För att få efterfrågan på de färdiga bostäderna ska de ha en rimlig hyresnivå, tillgång till uteplats eller balkong, och erbjuda en trygg och lugn omgivning.

SERVICE OCH ARBETSOMRÅDEN

Utbyggnad av barnomsorg och skola

Antalet barn som behöver förskoleplats beräknas öka med 12 till 2015 om bostadsområdena byggs ut enligt översiktsplanen. Förskolor bör läggas i anslutning till skolan eller ihop med andra förskoleavdelningar. Förskolor orsakar mycket trafik och det behövs gott om parkeringar. Störningar från trafiken till förskolan till närliggande bostäder ska beaktas vid lokalisering. Utbyggnaden av bostäder i Åmotfors medför att antalet skolelever beräknas öka med 16 till 2015. Gärdesskolan har ett vikande elevunderlag och de nyinflyttade eleverna kan förväntas få plats i skolan.

Utökad besöksnäring

Besöksnäringen bör utvecklas tillsammans med intressenterna. Eda skans museums nuvarande placering i området Patronen är ett problem. Tillgängligheten bör förbättras. Järnvägsstationen kan göras till en samlingspunkt för konst och hantverk. Det bör satsas på Folkets Hus med fler bioföreställningar och café. Hamnområdet bör rustas upp och en gästhamn för kanotister iordningställas. Det finns behov av fler näringsställen och övernattningsmöjligheter. Ett rikt utbud av fritidsaktiviteter bör eftersträvas.

Handel och verksamheter längs Jössevägen

Det är av stor vikt att bevara den service och handel som finns vid Jössevägen och Torget. Möjligheter bör ges för torghandel och andra aktiviteter. Det bör byggas ett industrihotell för småföretagare och handel.

Torget i Åmotfors

Näringslivsstruktur med stor riskspridning

Med näringsliv avses allt företagande: tillverkningsindustri, tjänsteföretag och handel. Ett brett utbud av företag minskar sårbarheten för politiska beslut och konjunktursvängningar. Det behövs ett varierat utbud av etableringsmöjligheter och en god planberedskap för etableringar i lämpliga lägen. Troligtvis är det den privata tjänstesektorn som ger nya arbetstillfällen. Småföretagen bör ges särskild uppmärksamhet. Kommunen ska verka för att det finns lokaler tillgängliga för etableringar. Förutsättningar ska ges för att möjliggöra nyetableringar och expansionsmöjligheter hos befintliga verksamheter.

Nya industriområden

Utvecklingen av Åmotfors industriområden föreslås fortsätta söder om Kroppstadälven. Möjligheten att planlägga för ytterligare industrimark i samhällets norra delar vid Vittenstensvägen begränsas av vattenskyddsområde och pågående jordbruk.

AREELLA NÄRINGAR

Konflikter mellan tätortsutveckling och jordbruk

Ett livskraftigt jordbruk är viktigt för hela kommunen, och ett öppet landskap värderas högt av kommuninvånarna. Den som bosätter sig på landsbygden får

göra det på jordbrukets villkor, och ha överseende med de störningar som ljud, lukt, allergen mm som jordbruket åsamkar. Vid lokaliseringsprövningar ska stor vikt läggas vid att störningar undviks för att jordbruk ska kunna drivas vidare utan inskränkningar.

I tätorterna och i randzonen mellan tätort/landsbygd är läget annorlunda. Sammanhållen bebyggelse ställer mycket högre krav på störningsfrihet. Här måste tätortsutvecklingen prioriteras framför jordbruket. Jordbruket får inte vara störande för bostäder inom planområdet. Hästhållning tillåts endast om avståndet till närmaste bostadshus överstiger 200 meter. Skyddsavstånd behöver upprätthållas mellan verksamheter som svinstall, ridhus, mm och bostäder. Att jordbruksmark i randzonen tas i anspråk för tätortsutbyggnad är nödvändigt för tillväxt, samhällsutveckling och kommunens framtid.

RIKARE FRITID

Flytt av idrottsplatser

Idrottsplanerna söder om älven ligger lokaliserade för långt ifrån bostadsområden. Marken behövs för nya industriområden. Därför behöver idrottsplanerna flyttas till rekreationsområdet vid Älvenäs och Landisbanan.

Bättre plats för museet

Eda skans museum är idag beläget i Normas gamla industriområde Patronen. För att museet skall få fler besökare och bli en turistattraktion bör det byggas i anslutning till Eda skans. Redan i början av 1990-talet fanns idéer om att göra ett *Visitor Center* kring skansenområdet, ett besökscenter som berättar om Eda skans historia.

Ny badplats i Askesjön

En ny badplats och båtbygggar kommer att öka attraktiviteten för Sköttviken och höja livskvaliteten för allmänheten i hela västra Åmotfors. Området vid Askesjön är ianspråktaget för skid- och motionsspår samt som strövområde, och har i stora delar en parkkaraktär som kan förstärkas genom iordningställandet av en badplats.

Närströvområden

Sköttviksområdet är viktigt ur frilufts- och naturvårdssynpunkt. Det finns motstående intressen: utsikt för de närmast boende ställs mot ett bra rekreationsområde för alla som bor i området, och för dem som använder skidspår och friluftsanläggningar. Friluftsvärden och naturvärden ska uppmärksammas och värnas i samband med utbyggnad av angränsande bostadsområden.

SKYDD FÖR KULTURARVET

Skydd för kulturhistoriskt intressanta byggnader

Inom miljömålet *God bebyggd miljö* finns ett delmål som säger att senast 2010 ska bebyggelsens kulturhistoriska värden vara identifierade och ha en långsiktig hållbar förvaltning. I begreppet förvaltning inryms såväl kunskap, information, vård och underhåll som formellt skydd/säkerställande enligt gällande lagstiftning. För att leva upp till det miljömålet bör kommunen

upprätta ett kulturmiljöprogram som beskriver bebyggelsens kulturhistoriska värden och ger förslag på lämpliga former för långsiktig förvaltning. I avvaktan på ett kulturmiljöprogram ska för de byggnader och miljöer som pekats ut i avsnittet *planeringsförutsättningar* som kulturhistoriskt intressanta PBL 3:12 tillämpas. Vid om- eller tillbyggnader ska byggnadsantikvarisk kompetens anlitas för bedömning av lämpligheten av föreslagna åtgärder. Vidare ska lämpliga skyddsbestämmelser utredas och införas vid detaljplanering.

I övrigt ska alltid bedömningar om byggnaders kulturhistoriska värden göras i samband med detaljplanering.

Fornlämningar

Vid lokaliseringsprövningar i närheten av forn- och kulturlämningar ska alltid Länsstyrelsen kontaktas för att bestämma hur stort område som behöver vara ostört kring lämningen för att den inte ska påverkas negativt. Vid planläggning ska det området markeras särskilt på plankartan och ges lämpliga skyddsbestämmelser.

Det kan finnas ytterligare fornlämningar, idag kanske utan spår ovan mark, på flera håll. I samband med detaljplaneläggning är det sannolikt att Länsstyrelsen kommer att fatta beslut om särskild utredning för att förbättra befintligt kunskapsunderlag och klarlägga förekomst av ytterligare fornlämningar.

NATURVÅRD

Växt- och djurliv

De naturvärden som finns inom planområdet är till stora delar knutna till vatten. Åtgärder som rör Bysjöns nedre del och utlopp får ej utföras på ett sånt sätt att sjöns flodkräftsbestånd påverkas negativt.

Sumpskogen längs Kvarnedsälvens bör lämnas orörd. Om ingrepp ändå blir nödvändiga skall en skyddszon lämnas mot vattendraget.

Väster om Kvarnedsälven finns en skogsbevuxen bergbrant med inslag av kalk, vilket ger en relativt rik mossflora. Nedom branten finns ett stenigt fuktdråg som kan hysa intressant flora. Området är klassat som naturvärdesobjekt och bör lämnas orört.

Sköttviksområdet skall utvecklas för att gynna de naturgivna förutsättningarna för djur- och växtliv samt för det rörliga friluftslivet. Lämpligen följs den, av skogsstyrelsen, framtagna skötselplanen.

8 MARKANVÄNDNING MED REKOMMENDATIONER

Rekommendationerna talar om hur förändringar i Åmotfors kommer att hanteras vid planering, bygglovs- och annan tillståndsprövning. Föreslagna utredningar, undersökningar och riskanalyser görs i samband med detaljplanering om inget annat anges. Beteckningarna hänför sig till plankartan.

KOMMUNIKATIONER

GC Gång- och cykelvägar

Oskyddade trafikanters behov ska beaktas särskilt vid detaljplanering och i samband med andra beslut. Rekommendationerna i genomförd trafiknätsanalys ska ligga till grund för GC-nätets fortsatta utbyggnad i Åmotfors.

Framkomligheten för de oskyddade trafikanterna ska prioriteras vid framtida infrastruktursatsningar.

För GC-trafiken föreslås det en ny förbindelse från torget till Älvudden/Norma under järnvägen.

KOLL Kollektivtrafik

Med hänsyn till samhällets storlek är det inte aktuellt med någon särskild intern kollektivtrafik. Rekommenderat linjenät för Värmlandstrafiks linjebussar mellan Koppom, Arvika och Charlottenberg ska upprätthållas liksom samhällets järnvägsförbindelser i båda riktningar.

VO Vägar

Rekommenderade sträckningar för vägar och lokalgator. Plankartan visar både gator som redan har beslutats genom antagna detaljplaner och gator som föreslås medtagas i kommande detaljplaner. Övergångsställen och övriga trafikfarliga passager ska hastighetssäkras genom fysiska åtgärder.

Trafiknätsanalysen ligger till grund för fortsatta åtgärder.

Planen föreslår att Deldalsvägen förlängs längs kommungränsen fram till Vittenstensvägen. Det förbättrar situationen för industrin, men kräver ingrepp i en nedlagd deponi för hushållsavfall.

JVO Järnväg

Område för Värmlandsbanan. I normalfallet bör det inte tillkomma ny bebyggelse inom 30 meter från spårmittpunkt. Ett sådant område kan behövas till räddningsinsatser, eventuell komplettering av riskreducerande åtgärder vid förändrad risksituation, bättre bullerreduktion och framtida spårkompletteringar. Järnvägsområdet inkluderar också perronger, omlastningsytor och byggnader som tillhör järnvägen.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

AFA Avfallsförbränningsstation

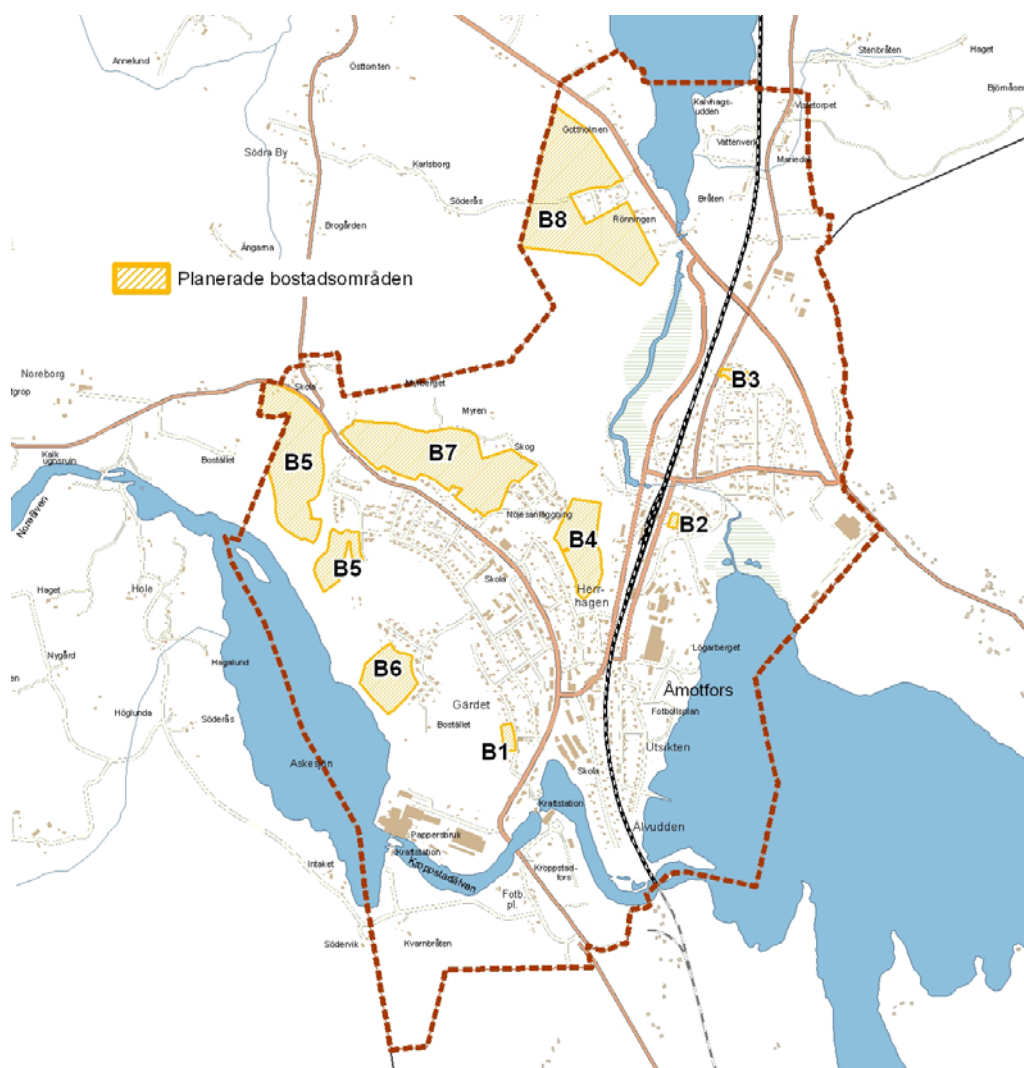
Inom kvarteret Bruket pågår byggnation av en avfallsförbränningsstation.

Stationen ska ta emot avfall från kommuner i västra Värmland och från Norge, och leverera elkraft och värme till Åmotfors Bruk samt värme till ett lokalt fjärrvärmennät.

FJV Fjärrvärme

Inom Åmotfors planeras utbyggnad av ett fjärrvärmenät med värmeleveranser till samhällets fastigheter från avfallsförbränningsstationen som är under uppbyggnad vid Åmotfors Bruk. I första hand kommer samhällets industrigastigheter, flerbostadshus och övriga centrumfastigheter att anslutas. Under förutsättning att prisnivån blir tillräckligt konkurrenskraftig kommer även villabebyggelsen att erbjudas fjärrvärmeanslutning.

BOSTÄDER

B1 Skogsbrynet

Enligt gällande stadsplan från 1948 kan kvarteret Skogsbrynet kompletteras med ytterligare bostadsbebyggelse. Byggrätt finns för 1200 kvm byggnadsarea i två våningar. Byggnadsnämnden har 2008 beviljat Eda Bostads AB bygglov för bostäder.

B2 Banken

I kvarteret Banken mitt emot järnvägsstationen finns det möjlighet att uppföra en 1000 kvm stor byggnad i två våningar för bostads- och handelsändamål. Behovet av särskilda konstruktioner och lösningar för att klara kraven på

buller- och vibrationsdämpning kan försvåra genomförandet. Marken ägs av Eda kommun.

B3 Tändhatten

I kvarteret Tändhatten i norra delen av Åmotfors finns det möjlighet att uppföra 10 radhus. Byggrätt finns för 1200 kvm byggnadsarea i två våningar. Behovet av särskilda konstruktioner och lösningar för att klara kraven på buller- och vibrationsdämpning kan försvåra genomförandet. Marken ägs av Eda kommun.

B4 Åsen

Åsen, mitt i samhället.

Uppe på Åsen finns det detaljplanerad mark för flerbostadshus. Området ligger centralt med goda kommunikationer och nära skolan. Det är möjligt att bygga så att man får utsikt över Askesjön och Nysockensjön. Diskussioner har förts om att tillåta högre hus, upp till 5-6 våningar för att dra fördel av läget. Det går att bygga ett 70-tal lägenheter på området. Marken ägs av Eda kommun.

B5 Sköttviken

Sköttviken.

Området Sköttviken i västra Åmotfors planerades och iordningställdes för bostäder i början på 90-talet. Med räntekrisen avstannade bostadsproduktionen i Eda och Sköttviken har i stora delar stått obebyggt fram till idag. Nu finns det åter efterfrågan på tomter i Sköttviken. Området rymmer ca 70 småhus, och har många kvalitéer som sjöutsikt/närhet till sjön, motions- och rekreationsområde, närhet till skola och förskola. Tomterna säljs av kommunen.

B6 Vammyra

Område i västra Åmotfors som med små kommunala investeringar kan iordningställas för ett 20-tal småhustomter alternativt ett hundratal lägenheter i flerfamiljshus. Området har samma goda kvalitéer som Sköttviken. Det sluttar mot sydväst med en hänförande utsikt över Askesjön. Ny detaljplan krävs. Strandskydd saknas, eftersom området planlades innan strandskyddet infördes. Vammyra kan vara påverkat av buller och störningar från industriområdet kring Kroppstadälven, vilket bör utredas i ett tidigt skede av detaljplaneringen.

B7 Myrberget

Myrbergets södra sluttning reserveras för bostadsbebyggelse. Området lämpar sig både för småhus och för flerfamiljshus i mindre skala. Det ligger väl till nära skola och fritidsverksamheter. Marken används idag för skogsbruk. Marken är i enskild ägo med flera ägare, men kommunen planerar att köpa den.

B8 Rönningen

I Rönningen vid riksväg 61 kan spridd småhusbebyggelse tillåtas. Vatten, avlopp och lämplig utfart kan anordnas enkelt.

SERVICE

S1 Jössevägen

Område längs Jössevägen avsedd för blandad stadsbebyggelse: centrumfunktioner, lokaler för affärs-, kontors- och serviceverksamhet samt kultur. Bebyggelse i upp till tre våningar kan prövas. Området ska binda samman befintligt centrum med Vita Älgen, serveringar och stationen i norr. Detaljplan eller -planer ska upprättas innan nya verksamheter tillåts.

S2 Bensinstation

Område vid södra infarten till Åmotfors, avsett för bilservice och bensinstation. Gällande detaljplan ger möjlighet att bygga en ny bensinstation och/eller byggnader för bilservice och -försäljning. Byggrätt ges för byggnader och skärmtak med 7,0 meters höjd. Byggrätten omfattar 1270 kvadratmeter. Plats för lossning av brandfarligt gods ska ske inom härför avsedd plats inom tomten. Marken är i kommunal ägo.

S Offentlig service

Inga planer finns på förändringar.

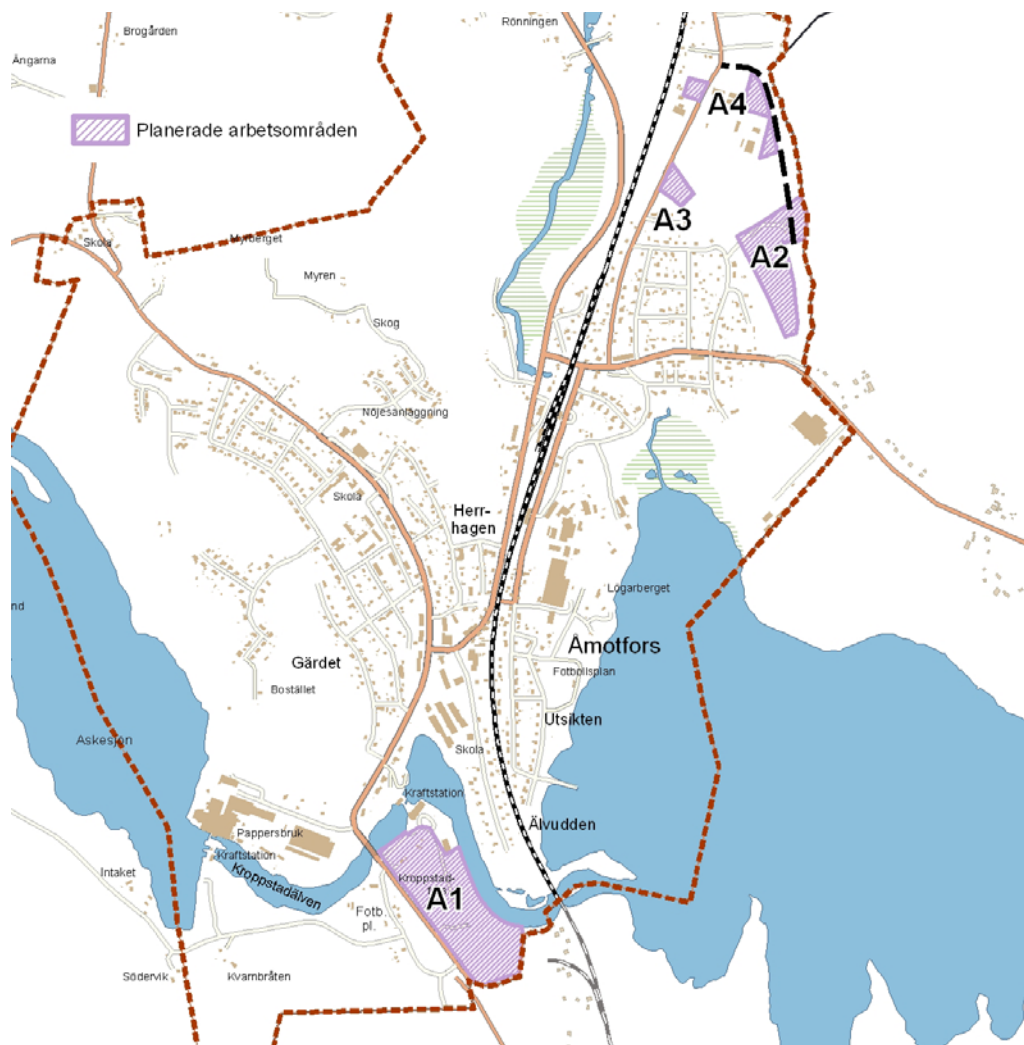
S Barn och bildning

Förskoleverksamhet ses som bostadskomplement och ska förläggas inom de områden som planeras för bostäder.

S Vård och omsorg

Äldreboende inryms liksom andra kategoribostäder inom de områden som planeras för bostäder.

ARBETSOMRÅDEN

A1 Kroppsstadfors och Mesaområdet

Kroppsstadfors

Mark för industriändamål finns inom Kroppstad och Mesaområdet söder om Kroppstadälven. Idag används området för bilskrutningsverksamhet och skogsbruk. Det finns fyra bostadshus inom området, och två bollplaner. Området genomkorsas av väg och en gammal banvall för det tidigare industrispåret. Detaljplaner behöver upprättas för att kunna använda marken för industriverksamhet. Marken kan vara förorenad av tidigare verksamheter (pappersbruk, bilskrut mm). Utredning och provtagning pågår. Om marken visar sig vara förorenad bör den saneras till MKM, mindre känslig markanvändning. Strandskydd på 100 meter råder kring älven, men området är sedan tidigare ianspråktaget för olika verksamheter, vilket bör motivera ett upphävande av strandskyddet.

A2 Deldalen

Deldalen

Industriområde norr om riksväg 61 vid kommungränsen. Planen tillåter småindustri som inte är störande för omgivningen. Marken kan indelas i tomter efter önskemål/behov. Området har ett bra skyltläge mot riksväg 61. Handel är inte tillåten eftersom det skulle alstra för mycket trafik i korsningen med riksväg 61 och direkt motverka syftet med en förbifart. Marken ägs av kommunen och området är byggklart.

På området finns också en nedlagd deponi för hushållsavfall. Deponin kan användas för upplag, men får inte bebyggas.

A3 Laddstaken

Område avsett för småindustri och handel. Området är synligt mot riksväg 61, men det ansluter enbart till Vittenstensvägen. Byggrätt finns för 2700 kvm bruttoarea.

A4 Förtätning

För industrierna vid Vittenstensvägen i norra Åmotfors finns det vissa möjligheter att utöka tomterna i samband med att detaljplan upprättas.

FRITID OCH REKREATION

F1 Rekreatjonsområde vid Askesjön

Vid Askesjöns strand i anslutning till Sköttvikens och Vammyra bostadsområden föreslås strandområdet förvaltas med stor varsamhet. Lövträd, hagmarker, skid- och motionsspår och naturbad ska behållas oförändrade. De

bidrar starkt till attraktiviteten till bostadsområdena, och är en tillgång för hela Åmotfors. För delar av området finns en skötselplan som ska följas.

F2 Idrottsområde vid Landisbanan

För att ersätta de bollplaner som går förlorade när Kroppstad-området avsätts för industri, föreslås det att nya planer anläggs norr och söder om Landisbanan, och att området rustas upp. Idrott och idrottsanläggningar av bra standard är av stor betydelse för att locka familjer med ungdomar och barn att bosätta sig i Åmotfors, och för att höja nivån på folkhälsan. Idrottsplanerna ligger bra till vid båt- och badplatser, och med en ny gc-förbindelse under järnvägen kan barn och ungdomar enkelt och säkert på egen hand nå området.

KULTURMILJÖ

K1 Kulturhistorisk bebyggelse

Byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. PBL 3:12 ska tillämpas. Vid om- eller tillbyggnader ska byggnadsantikvarisk kompetens anlitas för bedömning av lämpligheten av föreslagna åtgärder. Vidare ska lämpliga skyddsbestämmelser utredas och införas vid detaljplanering.

K2 Fornlämningar

Område till skydd för gravröse på Lögarberget. Röset utgör fornlämning och skyddas enligt 2 kap. 1 och 2 §§ KML. Röset är runt och ca 15 meter i diameter. Fornlämningsområdets storlek avgörs av Länsstyrelsen. Område till skydd för bebyggelselämning kallad Fiskartorpet. Området begränsas mot söder av nya riksväg 61.

NATURMILJÖ

N1 Sumpskogsområde

Kvarnedesälven

Område för skydd och bevarande av sumpskog. Området ger karaktär till norra infarten till Åmotfors och är av betydelse för djur- och växtlivet. Det skyddar också älven med dess bestånd av öring.

Området längs Kvarnedesälven nyttjas av både boende och besökare. Gamla hoppbacken är av kulturhistoriskt intresse. Vattenvägen från Bysjön till Åmot är också historisk, man rodde mjölk och grönsaker till Åmot den vägen. Norma hade sin gamla testbana över älven. Anders Olsson som drev

Vårdshuset från 1914 till 1946 byggde Haganäset för samdrift med Vårdshuset. Vita Älgens gäster nyttjar Kvarnedsälven för att komma till Bysjön, fiska och äta på Haganäset.

N Vatten

Inga planerade förändringar med påverkan på vattenanvändning.

ANNAN MARKANVÄNDNING

U1 Utredningsområden - Patronen

Del av Patronen

Område för vilket lämplig framtida markanvändning behöver utredas. För kvarteret Patronen finns det en stadsplan som anger att det ska användas för industri. Sedan Norma flyttade ut ur lokalerna och kommunen tog över har användningen förändrats till undervisning, kontor, fritidsverksamhet, föreningslokaler, museum mm. De tidigare tjänstebostäderna har ingen byggrätt i plan och är inte avsedda för bostäder. Samtidigt finns det en osäkerhet hos kommunen om vilka byggnader som man vill bevara och underhålla, och vilka som bör rivas. Användning och framtida byggnadsstruktur inom kvarteret behöver utredas och sedan redovisas i en ny detaljplan.

9 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

SYFTE

En hållbar utveckling är en samhällsutveckling som tillgodoser dagens utveckling utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov (*Brundtlandkommissionen 1988*). Översiktsplaneringens syfte är att åstadkomma en önskad utveckling för kommunen och en användning av kommunens mark- och vattenresurser som är långsiktigt hållbar.

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) upprättas i syfte att identifiera, beskriva och bedöma den betydande miljöpåverkan som planen ger upphov till. Genom en miljöbedömning bereds kommunens invånare sedan tillfälle till samråd om och inflytande över huruvida konsekvenserna är förenliga med målet om ett långsiktigt hållbart samhälle.

En hållbar utveckling innefattar fyra olika aspekter: ekologisk, kulturell, social och samhällsekonomisk hållbarhet. Vid sidan av ekologiska och kulturella konsekvenser beskrivs därför sociala och ekonomiska konsekvenser inom ramen för miljökonsekvensbeskrivningen i syfte att underlätta avvägningen mellan olika intressen.

AVGRÄNSNING

Miljökonsekvensbeskrivningen identifierar, beskriver och bedömer den betydande miljöpåverkan som planen ger upphov till. Planen medför även annan påverkan och andra effekter, men i de fall de inte ansetts vara betydande har de utelämnats ur miljökonsekvensbeskrivningen och framgår istället av planbeskrivningen. Detsamma gäller för sociala och samhällsekonomiska konsekvenser; endast betydande påverkan beskrivs.

Den geografiska avgränsningen för konsekvensbeskrivningen motsvarar först och främst planens omfattning geografiskt. De tre stora sjöarna som omgärdar Åmotfors kan påverkas av markanvändning inom planen, liksom deras vidare avrinningsområde. En förändrad stadsbild med bebyggelse på höjder och vid sjöar kan påverka fastigheter på andra sidan om sjöarna.

Befintliga miljöproblem i Åmotfors utgörs främst av klimatpåverkan och störningar från fordonstrafik på allmänna vägar, tung trafik till/från industrin, bullerstörningar och risker från tågtrafiken, risker och störningar från miljöfarliga verksamheter samt utsläpp från småskalig vedeldning. För framtiden kan man förmoda att vissa av de befintliga miljöproblemen kommer att öka, och det finns en viss oro för att de verksamheter som planen medger kan medföra nya miljöproblem.

För att kunna ta ställning till konsekvenserna jämförs planen med dels ett 0-alternativ, dels med alternativa lokaliseringar av olika verksamheter som framkommit och diskuterats under planarbetet. 0-alternativet utgörs av den förväntade utvecklingen av samhället under förutsättning att den fördjupade översiktsplanen inte antas. Alternativa lokaliseringar utgörs av de alternativ som förts fram av arbetsgruppen, politiker och allmänhet under planarbetet. Alternativen varierar i antal och lokalisering beroende på vilken markanvändning det rör sig om. Beskrivningarna av alternativen varierar också i detaljeringsgrad beroende på hur långt alternativen drivits innan de förkastats.

PLANENS SYFTE OCH INNEHÅLL

Den fördjupade översiktsplanen för Åmotfors redovisar grunddragen för den avsedda markanvändningen, kommunens syn på hur den bebyggda miljön ska bevaras och utvecklas och hur kommunen avser att tillgodose riksintressen. Planen ger rekommendationer och riktlinjer som ska tillämpas vid beslut och tillståndsprövning.

Syftet med planen är att få en ändamålsenlig struktur på verksamhets-, och industriområden, att tillgodose ett ökat behov av bostäder och service, att åstadkomma en attraktiv stadsmiljö och att hantera den förväntade trafikökningen på ett godtagbart sätt.

Den fördjupade översiktsplanen för Åmotfors är en del av kommunens översiktsplan, och gäller på samma sätt som den kommunövergripande översiktsplanen. Detaljeringsnivån är högre för att tydliggöra tätortens utveckling och för att det finns fler intressen att hantera inom och kring tätorten. Planen visar avvägningar mellan de olika intressen som finns och kommer att användas som program för nya detaljplaner.

MILJÖFÖRHÅLLANDEN

Rådande miljöförhållanden

Åmotfors är en liten tätort med korta avstånd som erbjuder goda livsvillkor och en god boendemiljö. Det är nära till skog, mark och vatten. Tätorten omges av tre stora sjöar som erbjuder vackra utsikter och givande rekreativmiljöer. Det finns få miljöproblem, och de som finns är hanterbara.

Fordonstrafiken är den största orsaken till miljöproblem. Den orsakar buller, vibrationer, utsläpp av gifter och växthusgaser. Många tunga transporter går igenom Åmotfors samhälle. Det finns också praktiska problem med parkeringar, höga hastigheter, risker mm som i sin tur förvärrar miljöproblemen. Fordonstrafiken är ständigt ökande, både personbilstrafiken och den tunga trafiken.

Tågtrafiken är en viktig förutsättning för tillväxt genom förstoring av arbetsmarknads- och bostadsregioner. Samtidigt utgör den ett miljöproblem i tätorten genom buller och barriäreffekter.

Det finns flera miljöfarliga verksamheter i Åmotfors, varav Åmotfors Bruk, Norma, och avloppsreningsverket är de anläggningar som har, eller har haft, störst omgivningspåverkan. Tidigare verksamhet och hantering av avfall och farliga ämnen ger miljöproblem att hantera idag. Buller, störande transporter, utsläpp och besvärande lukt är aktuella miljöproblem som påtalas. Den planerade avfallsförbränningsstationen har ifrågasatts ur miljösynpunkt.

Åmotfors gamla deponi för hushållssopor utgör en miljörisk där läckage av farliga ämnen och påverkan på grundvattnet kan förekomma. Det finns också mark som förorenats under användning som bensinstation och bilservice/bilskrotning.

Småskalig vedeldning, i synnerhet i äldre pannor och under ogynnsamma betingelser, ger upphov till utsläpp av partiklar och giftiga gaser. Vedeldning är vanligt förekommande och mätningar av luftkvaliteten har visat att det finns problem.

De områden som kan komma att påverkas betydligt av planens genomförande utgörs av brukningsvärd jordbruksmark och skogsmark. Jordbruksmarken

utgörs av betesmarker för nöt och får. Vid Askesjöns strand finns det mark där kommunen har arbetat för att återställa höga naturvärden med sjönära hag- och betesmark. Skogsmarken utgörs av tall- och granskog av typer som är mycket vanliga i Värmland.

0-alternativ

0-alternativet utgörs av den förväntade utvecklingen av samhället under förutsättning att den fördjupade översiktsplanen inte antas och att gällande planer istället får ange utvecklingsinriktningen. Gällande planer är *Eda kommuns översiktsplan 2000*, *Områdesplan för Åmotfors 1985* samt gällande detaljplaner. Även 0-alternativet innebär en avsevärd förändring jämfört med nu-läget.

Befintliga miljöproblem inom MB kap 7-områden

Kapitel 7 i miljöbalken redovisar skyddsområden av olika slag som syftar till att skydda miljön. Av dessa olika slag av skyddsområden berör planen strandskyddet och vattenskyddsområdet för kommunens vattenverk i Vittensten.

Inom strandskyddat område längs Kroppstadälvens södra strand är miljön kraftigt påverkad av såväl tidigare som pågående industriverksamhet.

Industriellt avfall har deponerats på området under en längre tidsperiod ("mesatippen"). Det finns en mängd otillåtet uppställda fordon.

Markundersökningar är planerade under 2008.

Inom vattenskyddsområdet finns det inga kända miljöproblem, men det finns risker. Järnvägen som är transportled för farligt gods går igenom skyddsområdet, och det har inte vidtagits några särskilda skyddsåtgärder för den såsom det har gjorts på riksväg 61. Enskilda avlopp och gödselspridning är andra (mindre) risker.

MILJÖBALKEN OCH ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL

Bestämmelser i miljöbalken

Hushållning med mark och vatten regleras i 3 kapitlet. Mark och vatten ska användas för de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företråde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. De bestämmelserna har tillsammans med hushållningsbestämmelserna i PBL varit ledstjärnor för planförslaget.

I planen föreslås ingen markanvändning som strider mot bestämmelserna i 3 kapitlet.

I 4 kap anges särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet. Åmotfors omfattas inte av bestämmelserna.

Verksamheter kan komma att bli av sådan art inom planområdet att särskilda bestämmelser om vissa verksamheter ska tillämpas.

Långsiktiga miljömål

Planen berör följande miljö kvalitetsmål och verkar negativt på möjligheterna att nå målen: *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, och målen om buller för *God bebyggd miljö*. Planen är förenlig med och bidrar till att följande mål kan nås: *Myllrande våtmarker* och övriga delmål för *God bebyggd miljö*.

Målen *Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar, och Levande sjöar och vattendrag* berörs inte trots att mark och vatten tas i anspråk, eftersom miljömålen i första hand skyddar speciella miljöer.

Länsstyrelsen i Värmland har tagit fram regionala miljömål. De målen är antingen samma som de nationella målen eller så är de mer specificerade.

Regionala miljömål berörs på samma sätt som de nationella målen.

Lokala miljömål saknas. Arbetet med att formulera lokala miljömål kommer att påbörjas under 2008. Översiktsplanen uttrycker kommunens ambitioner till utveckling och förändring och utgör på så sätt underlag för arbetet med lokala miljömål.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap ska kommuner iaktta miljö kvalitetsnormer vid planering och planläggning. Enligt den problemstudie för riksväg 61 som Vägverket låtit göra är det ingen risk att normerna överskrids längs riksväg 61 trots att trafiken väntas fördubblas inom en femårsperiod. Landskapet och bebyggelsen är så öppna att gaserna ventileras bort innan de når kritiska koncentrationer.

BESKRIVNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden väntas inte påverkas negativt av planens genomförande. De naturtyper som berörs är inte unika, vare sig i ett lokalt eller nationellt perspektiv. Genom planen bevaras känsliga randzoner såsom sumpskogen vid Kvarnedsälven och strandskogen vid Askesjön. Strandkanterna kring Askesjön får ett bättre skydd genom planen vilket bidrar till möjligheten att bevara den biologiska mångfalden.

Befolkning

Genom planen kommer möjligheterna att bo kvar i hembygden att öka, genom att den ger fler arbetsplatser och fler bostäder. Dessutom förutsätter planen en ökad inflyttning och en avsevärt ökad befolkning i Åmotfors. Om planen genomförs fullt ut med planerade bostadsområden kommer invånarantalet att stiga med ca 190 personer, varav ca 36 kommer att vara under 18 år.

Underlaget för service kommer att öka. En stor del av de inflyttade väntas komma från Norge, vilket ökar den norska andelen av befolkningen. Det ger i sin tur påverkan på lokal kultur och tradition.

Människors hälsa

Planen väntas inte påverka människors hälsa negativt. Den ökade trafiken innebär ökade mängder giftiga ämnen i luften och en försämrad luftkvalitet, vilket är ogynnsamt för hälsan. Den negativa trenden motverkas av förbättrad avgasrening för fordonsparken i stort och åtgärder i miljön för att sänka farten för genomfartstrafiken.

Bullerstörningarna orsakar försämrad hälsa. Det kan motverkas genom förbättrat bullerskydd mot järnväg.

Bevarandet av motionsspåret och skidcentralen och naturmarken kring Askesjön som ströv- och rekreationsområde har en stor betydelse för människors hälsa, genom att öka möjligheterna till rörelse och motion. Det har även anläggandet av planer på Lögarberget, där barn och ungdomar får att samlad fritidsområde med goda möjligheter till rörelse och motion.

Djur- och växtliv

Planen medför att jordbruks- och skogsmark tas i anspråk för bebyggelse. Djur och växter trängs undan och deras livsutrymme minskar. Bostadsbebyggelse i västra delen kring Askesjön kommer att påverka djur- och växtlivet inom strandskyddszonen genom att användningen ökar för rekreation. Industrier kan ge negativa effekter såsom oljeutsläpp, buller, mm på älven och sjön i den södra delen. Ingrepp i förorenad mark på Kroppstad kan sprida föroreningar om inte ingreppen föregås av en sanering.

Mark, vatten, luft och klimat

Marken förväntas inte påverkas av planen. Vatten kan påverkas genom att lagrade föroreningar sprids vid exploatering. Luft och klimat påverkas negativt av ökad trafik, ökade avgasutsläpp och utsläpp av koldioxid. Negativa konsekvenser är giftiga ämnens påverkan på miljö och människors hälsa, ohälsa till följd av ökade bullernivåer samt global uppvärmning och fler tillfällen med extremt väder. Påverkan sker lokalt kring Askesjön och framför allt Flagan, samt kring det allmänna vägnätet.

Materiella tillgångar

Genom ianspråktagande av jordbruks- och skogsmark minskar jaktvårdsområden, och jakträtter kan påverkas för enskilda. Människor som har sin utkomst av jordbruk och skog får avstå från det och kompenseras istället med en engångsersättning.

Forn- och kulturlämningar, kulturarv

Planen ger enbart positiva effekter för forn- och kulturlämningar och för kulturarvet. Lämningarna identifieras och uppmärksammas genom planen och får ett förstärkt skydd.

Landskap och bebyggelse

Genom planen föreslås ny bebyggelse förläggas till höjder som Åsen och Myrberget, och till strandnära områden Sköttviken, Vammyra och Kroppstadfors. De områdena kommer att synas långt över sjöarna och påverka stadsbilden märkbart. I tätortens utkanter får många boende sin närmaste omgivning förändrad då skogs- och jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. Det kommer särskilt att märkas i tätortens västra del där mark tas i anspråk för bostäder, samt längs med nya förbifarten där mark tas i anspråk för industri och handel. Det är en negativ effekt som brukar väcka protester, speciellt i samband med detaljplanering när en byggstart är nära förestående. Den nya avfallsförbränningsstationen kommer att bli närmare 40 meter hög, med en hög skorsten, och även den kommer att synas tydligt i landskapet.

SOCIALA KONSEKVENSER

Trygghet

Genom planen planeras det för stora förändringar, men de kommer sannolikt att ske i en ganska långsam takt. Möjligheten finns att påverka utvecklingen i samband med att detaljplaner upprättas.

Det finns en viss oro för att den nya förbifarten kommer att leda till att presumtiva besökare åker förbi, och service och utbud minskar till följd av det.

Social gemenskap

Det finns en stark social gemenskap och kontroll i Åmotfors, parad med ett visst motstånd mot förändringar, en sk bruksanda. Genom förändringar av bostadsområden och en ökad inflyttning kommer den sociala gemenskapen att påverkas. Den sociala kontrollen som finns i ett litet samhälle (alla känner alla) kan komma att minska. Möjligheten att bygga upp nya gemenskaper uppstår genom att nya människor flyttar in. Konsekvenserna kan upplevas både positivt och negativt.

Valfrihet

Genom planen ökar människors valfrihet. Arbetsmarknaden breddas och utbudet på bostadsmarknaden kommer att öka.

Delaktighet

Upplevelsen av delaktighet i samhället minskar vanligen i takt med ortens storlek. Avgörande är hur planen genomförs och hur kommuninvånarnas idéer och önskemål tas tillvara i demokratiska processer och fortsatt planläggning.

Mångfald

Mångfalden ökar med ökad inflyttning. Andelen utlandsfödda och andelen människor med annan kulturell bakgrund kommer att stiga.

Jämställdhet

Planen innebär en fortsatt satsning på industri som traditionellt domineras av manliga anställda. Det innebär att kvinnors möjligheter att få arbete och försörjning på orten måste stärkas på andra sätt, såsom en medveten satsning på att rekrytera fler kvinnor till industrin. Ett annat alternativ är att från kommunens sida arbeta för fler arbetsplatser inom service och handel i Åmotfors.

Att arbeta för goda pendlingsmöjligheter från Åmotfors till Charlottenberg och Arvika är ett annat sätt att kompensera för en ensidig lokal arbetsmarknad.

SAMHÄLLSEKONOMISKA KONSEKVENSER

Kostnader och intäkter

Planen innebär utbyggnad av tätorten och investeringar i infrastruktur med påföljande ökning av driftkostnader. Översiktligt räknat innebär varje nytt bostadsområde utgifter på 2-5 miljoner, och utbyggnad av ett industriområde utgifter på 3-10 miljoner. Intäkter från försäljning av tomter motsvarar sällan utgifterna, varför iordningställande av byggklara tomter måste subventioneras med skattemedel. Det motiveras vanligen med ett ökat skatteunderlag. Varje inflyttad person innebär en genomsnittlig intäkt på ca 40.000 kronor, och genomsnittliga utgifter på 39.200 kronor. Investeringar måste göras innan inflyttning sker, med en osäkerhet om huruvida åtgärderna verkligen leder till ett ökat skatteunderlag.

Sysselsättning

Eda kommun och Åmotfors har under många år haft mycket låg arbetslöshet jämfört med andra orter och kommuner av motsvarande storlek. Med planens genomförande väntas antalet arbetstillfällen öka inom industrin. Samtidigt har industrin påtalat att stora pensionsavgångar väntas inom den kommande 10-

årsperioden, och att man har behov av att rekrytera ungdomar. Efterfrågan på kompetent arbetskraft kan knappast tillgodoses inom kommunen. Inflyttning och arbetskraftsinpendling måste till. Utbudet på bostadsmarknaden och kollektivtrafiken behöver anpassas till nya grupper av arbetstagare.

Fördelning av resurser

Industrin i Åmotfors ägs av internationella företag som förlägger produktion och tillverkning till den plats som ger de bästa villkoren. Förutsättningarna för industrin kan förändras snabbt genom politiska beslut som inte kan påverkas av lokala hänsyn. Därigenom kan planförutsättningarna också förändras lika snabbt.

Tillväxt

Genomförandet av planen påverkar den ekonomiska tillväxten positivt.

JÄMFÖRELSE MED ALTERNATIV

0-alternativ

Eda kommuns översiktsplan från 2000 är inte så detaljerad att den går in på markanvändning i tätorten. Gällande områdesplan för Åmotfors är genomförd endast till mindre delar. Områdesplanen visar på en stor förväntad utbyggnad av bostäder som inte är realistisk idag. Kommunen har i väsentliga beslut som lokalisering av ny industri frångått områdesplanen. Det är därför svårt att förutsäga hur konsekvenserna av att tillämpa områdesplanen skulle bli.

Följande kan påstås:

- Med 0-alternativet förlorar man förutsägbarheten för tätortsutvecklingen.
- Lokalisering utan en övergripande struktur kommer att ske "ad hoc" med stöd av detaljplaner.
- Konsekvenserna för helheten blir omöjliga att beskriva.
Miljökonsekvensbeskrivningar får upprättas för varje ny detaljplan.

Alternativa lokaliseringar av kommunikationer

Förlängningen av Deldalsvägen fram till Vittenstenvägen är en idé som kommit fram under vägarbetet på 61:an. Kommunen har ännu inte förankrat idén hos Vägverket.

Det finns ett visst motstånd mot stängningen av plankorsningen *Övergången*. De som bor på Utsikten och Älvudden kommer att få köra ca 2 km över Strandvägen till centrum. Det kompenseras till viss del med en bättre gc-förbindelse.

Alternativa lokaliseringar av bostäder

Bostäderna koncentreras i planförslaget till den västra delen av samhället. Ett alternativ som den gamla områdesplanen förde fram starkt är en utbyggnad kring Södra By norr om samhället. I planarbetet har det framkommit att det blir kostsamt att införliva de områden i verksamhetsområdet för VA, och att det saknas efterfrågan på så mycket mark för bostadsändamål.

Alternativa lokaliseringar av service

Det har förts fram idéer om att tillåta handel och viss service norr om riksväg 61, men de förslagen har avstyrkts av Vägverket under framtagandet av detaljplan för Förbifart Åmotfors. Utveckling av handel längs med nya

förbifarten skulle leda till ett stort antal korsande fordonsrörelser, införliva de norra delarna med samhället och direkt motverka syftet med förbifarten. Det finns också en poäng med att hålla samman det serviceutbud som finns så att tätorten framstår som en liten stad med ett centrum. En alltför spridd service leder till intrycket av att servicen är på väg att försvinna.

Alternativa lokaliseringar av arbetsområden

Utbyggnad av industriområdet längs Vittenstensvägen har diskuterats. Analysen visar att ett industriområde skulle kunna komma att påverka befintliga bostäder på Vittenstensvägen negativt. Det skulle också inkräkta på befintlig jordbruksmark och utgöra en risk för vattenförsörjningen. Det har också diskuterats att utöka industriområdet på Strand söderut. Här kommer också jordbruk och bostadsbebyggelse att påverkas negativt, och det är en komplikation att området ligger i Arvika kommun.

Alternativa lokaliseringar av fritid och rekreation

Planen anger att utbyggnad för fritidsändamål ska ske på Lögarberget. Alternativet skulle vara att behålla bollplanerna på Kroppstadfors, men då måste lämplig industrimark sökas på annat håll, vilket är svårt med tanke på det kuperade landskapet. Dessutom skulle det kräva en särskild GC-bana på bron över älven.

Alternativ för naturområden

Förslaget innehåller mycket lite av skydd för naturområden. Det har under samrådet diskuterats huruvida det finns anledning att skydda en större del av den tätortsnära skogen och naturmarken, och området för rekreationsändamål vid Askesjön har utökats i planen som en följd av samrådet.

MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

Kommunikationer och regionförstoring

Till frågor av mellankommunalt intresse hör trafik på riksväg 61 och järnvägen. Det finns ett väl fungerande samarbete kring kommunikationer mellan Eda, Arvika och Kil, både vad gäller väg som järnväg. Det finns också ett fungerande samarbete och utbyte av information mellan ARKO-kommunerna Arvika, Eda, Torsby och Sunne samt på den norska sidan Eidskog, Sør-Odal, Nord-Odal, Kongsvinger, Grue, Åsnes och Våler. ARKO verkar för att skapa incitament för en regional utveckling över gränsen. Målsättningen för verksamheten i ARKO är att utveckla regionen som mötesplats över gränsen, stärka bosättningen och skapa ökad sysselsättning.

Översvämningsrisker

Under perioder av rik nederbörd i Norge och höga vattenflöden i Glomma finns det risk för vatten avleds till Askesjön och Nysockensjön med åtföljande översvämningsrisker. Höga nederbördsmängder i Eda ger höga flöden nedströms i Glafsfordens vattenområde.

PLANERADE ÅTGÄRDER MOT NEGATIV PÅVERKAN

Förbifart

Den nya förbifarten på riksväg 61 har förbättrat miljön i norra delen av samhället avsevärt. En stor del av trafiken på Strandvägen utgjorde genomfartstrafik, men idag går det mest lokaltrafik på vägen.

Kollektivtrafik

Regelbundna och täta tågförbindelser, både regionala och mer långväga, bidrar till en regionförstoring vad gäller arbets- och bostadsmarknad. Bra utbud av bussförbindelser till närliggande orter likaså. Bilberoendet kan på så sätt minska och därigenom kan konsekvenserna av den ökande biltrafiken lindras. Goda parkeringsmöjligheter för bilar och cyklar, samt tillgång till taxitjänst bidrar till möjligheten att välja transporter med kollektivtrafik och stödja en hållbar trafikutveckling.

Vägar

Ombyggnad av och åtgärder på Strandvägen och Jössevägen är planerade under 2008 för att minska hastigheterna och risken för olyckor.

Planskild GC-korsning, bullerskydd och stängsel mot järnvägen

I planen föreslås det en ny planskild GC-korsning. Den minskar järnvägens barriäreffekt och ökar säkerheten för fotgängare och cyklister.

Planen visar att det finns bullerstörda bostadsområden vid järnvägen. Buller utgör ett problem både för befintlig bostadsbebyggelse och vid planändringar inom ett område på upp till 150 meter från järnvägen. Därför föreslås i planen att kommunen uppför bullerskydd längs lämpliga delar av järnvägen.

Banverkets ansvar för åtgärder bör utredas närmare, i synnerhet vid ökad trafikbelastning på järnvägsnätet.

Det bör också sättas upp ett stängsel längs delar av järnvägen till hinder mot olyckor.

Sanering av förorenad mark

I samband med detaljplaner upprättas för förändrad markanvändning på Patronen och Kroppstadsfors kommer marken att saneras till de nivåer som ny användning föranleder. Den gamla deponin kommer att iordningställas med ytavjämning, avrinning och avskärande diken för att förhindra vatteninträngning och urlakning av farliga ämnen.

Ökat lokalt inflytande i planering

För att hantera den oro och de känslor av otrygghet som hastiga förändringar av tätortsmiljön ger upphov till, bör boende, verksamhetsutövare och sakägare ges goda möjligheter till att påverka förslag till förändringar i ett tidigt skede. Det gäller både inom planering som vid andra typer av förändringar. Genom att ta hänsyn till önskemål och synpunkter lägger kommunen grunden till ett framgångsrikt genomförande.

God tillgänglighet till skog och mark

Planen har utformats för att ge de boende god tillgänglighet till skog och naturområden även efter att ytterligare bostadsområden byggts runt omkring befintliga bostäder. Det har åstadkommit genom att behålla mindre grönområden inom tätorten, länka dessa med naturen genom gröna korridorer,

och genom att föreslå bevarande av områden för rekreation. Det är av stor vikt att behålla grönområdena även efter genomförandet.

SAMMANFATTNING

Bedömningar och ställningstaganden

Den allmänna bedömningen är att det är redan befintliga miljöproblem orsakade av trafik som kommer att öka med genomförandet av planen. Det bedöms som konsekvenser som är nödvändiga att acceptera för att få till stånd den utveckling av industrin som önskas för Åmotfors.

Vidare finns det en oro för att den planerade avfallsförbränningsanläggningen kommer att ge miljöproblem. Det bör övervakas.

Uppföljning och övervakning

Som uppföljning och övervakning föreslås 4 metoder:

1. Regelbundna trafikmätningar på riksväg 61 och på Jössevågen för att följa trafikökningarna.
2. Mätningar av luftkvalitén (kvävedioxid, kolmonoxid, bly, bensen och partiklar) i centrala delar av tätorten.
3. Mätningar av vattenkvalitén i Askesjön och Flagan, samt uppföljning av föroreningar i fisk.
4. Bullerberäkningar och vibrationsmätningar vid förändringar i tågtrafiken och vid planering.

10 LÄSTIPS OCH REFERENSER

OM ÅMOTFORS

Eda kommun:

Eda i gammal och ny tid. Karlstad 1975

Harald Lignell (red):

Värmland i ord och bild- en hundraårskrönika. Halmstad 1958

Åmotfors Bruk:

Åmotfors Bruk – En bildkavalkad under 100 år. Karlstad 1996

OM PLANERING

Boverket:

Boken om översiktsplan del I-IV. Emmaboda 1996

Boverket:

Buller i planeringen. Boverkets allmänna råd 2008:1. Huskvarna 2008

Boverket, Naturvårdsverket, Räddningsverket och Socialstyrelsen:

Bättre plats för arbete. Boverkets allmänna råd 1995:5. Jönköping 1995

Boverket:

Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen. Huskvarna 2006

ÖVRIGT SOM BERÖR PLANEN

Banverket, Samhällsplaneringsektionen:

Beskrivning av järnvägens riksintressen, Dnr: HK06-5511/SA20, Rapport 2006-12-20

Banverket:

Markanvändning i järnvägens närhet, 2004

Banverket:

Säkra järnvägstransporter av farligt gods, 2004

Banverket och Naturvårdsverket:

Buller och vibrationer från spårburen linjetrafik, Riktlinjer och tillämpning, Dnr.S02-4235/SA60, 2006

Boverket:

Parkering i PBL, Boverket Docutech 1998

Eda kommun

Boende- och pendlingsenkät 2007.

Eda kommun

Bostadsplanering 2009.

Eda kommun:
Kulturhistorisk inventering 1975.

Eda kommun
Trafiknätsanalys 2007.

Länsstyrelsen Värmlands län, Anders Hillgren (red):
Ditt Värmland. Värmländska kulturmiljöer. Karlstad 1989

Länsstyrelsen Värmlands län:
Länsplan för regional transportinfrastruktur i Värmlands län 2004-2015.
Fastställd av Länsstyrelsens styrelse den 19 april 2004.

Länsstyrelsen Värmlands län:
Miljömål för Värmlands län. Rapport 2005:13.

Regeringens proposition 2000/01:130:
Svenska miljömål-delmål och åtgärdsstrategier, Stockholm 2001

Räddningsverket:
Eda kommun, Översiktlig stabilitetskartering, Värmlands län,
Karlstad 2004-02-28

Vägverket :
Förstudie beslutshandling. Rv 61 delen Fagerås – riksgränsen vid Eda.
Objektnummer 7178. November 1998

Vägverket:
Vägar och gators utformning, VGU, Vägverkets publikation 2004:80, ISSN
1401-9612, 2004

11 LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE

Länsstyrelsen
Värmland

Samhällsbyggnadsenheten
Roland Skogberg

GRANSKNINGSYTTRANDE

Utställning
2008-08-11

1(4)
401-8865-2008

Byggnadsnämnden
Eda kommun
Box 66
673 22 CHARLOTTENBERG

Fördjupad översiktsplan för Åmotfors, Eda kommun

Handlingar

- Fördjupad översiktsplan för Åmotfors, utställningshandling daterad 2008-03-31, Beskrivning med Miljökonsekvensbeskrivning.
- Karta över pågående markanvändning, utställningshandling daterad 2008-03-31.
- Karta över planerad markanvändning, utställningshandling daterad 2008-03-31.
- Samrådsredogörelse.
- Trafiknätsanalys för Eda kommun, daterad oktober 2007.

Länsstyrelsens roll och förslagens handläggning

Länsstyrelsen har att enligt 4 kap. 9 § plan- och bygglagen (PBL) avge granskningsyttrande av vilket skall framgå om

1. förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken överträds,
3. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
4. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall fogas till planen då den antagits.

Planförslaget har remitterats till berörda regionala myndigheter och enheter inom Länsstyrelsen. Försvarmakten, Svenska Kraftnät, Vägverket och Samhällsbyggnadsenheten/Kulturmiljö har i yttranden framfört att de inte har någon erinran/inga ytterligare synpunkter på planförslaget. Synpunkter har inkommit från Banverket, Miljöanalysenheten och Miljöskyddsenheten. Inkomna synpunkter har sammanvägts i Länsstyrelsens yttrande. Banverkets yttrande har även sänts direkt till kommunen.

Allmänt om planen

I huvudsak handlar planförslaget, som är välskrivet och innehållsrikt, om tillkommande bostads- och arbetsområden med en anpassning till ny sträckning av väg 61 i huvudsak utanför tätorten. Synpunkter som framförts av Länsstyrelsen i samrådsskedet har till stor del beaktats. Processen för en översiktsplan tar lång tid och det som i samrådsskedet var planerat har i en del fall förverkligats t.ex. förbifart för väg 61 och tillstånd finns för avfallsförbränningsanläggning (se nedan). Planen bör därför innan antagandet justeras i dessa avseenden.

Riksintressen

De enda riksintressen som finns i planområdet är väg 61 och järnvägen Värmlandsbanan. Kommunen har en uttalad ambition att skydda riksväg 61 och järnvägen mot åtgärder som kan försvåra användningen av vägarna. Om planerad bebyggelse förläggs på sådant sätt att riktvärden för godtagbart trafikbuller och vibrationer inte överskrids och risken för farligt godsolycka inte blir oacceptabelt hög bedömer Länsstyrelsen att planförslaget inte påtagligt skadar riksintressena.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer i likhet med kommunen att miljö kvalitetsnormer inte överskrids.

Mellankommunala intressen

Tänkbara mellankommunala intressen är i det utställda förslaget väl beskrivna och Länsstyrelsen ser här ingen intressekonflikt med andra kommuner.

Hälsa och skydd mot olyckor

Risker och miljöproblem är väl beskrivna men planen behöver kompletteras enligt Banverkets yttrande vad gäller buller och vibrationer och avsikten vad gäller plankorsningen Övergången.

I avsnittet kvalitéer och brister beskrivs plankorsningen Övergången som olämplig och farlig och i avsnittet riktlinjer för framtiden sägs att "det vore önskvärt om plankorsningen kunde stängas och ersättas med en planskild GC-tunnel". Länsstyrelsen anser att det finns ett behov av en planskild GC-tunnel vars läge och utformning måste bestämmas i ett nära samarbete med Banverket. Se i övrigt Banverkets yttrande.

Under "Miljö och riskfaktorer", avsnittet om "Miljöfarlig verksamhet" på sid 16 finns några felaktigheter som behöver rättas till.

- I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd listas olika A, B och C verksamheter – A-verksamhet är inte angivet i handlingarna.

- Inom planområdet finns 4 tillståndspliktiga verksamheter – helt rätt, men Åmotsfors Bruk är en sk A verksamhet, dvs Miljödomstolen meddelar tillstånd för denna verksamhet.
- Inom planområdet håller man på att anlägga avfallsförbränningspanna. Tillstånd finns, arbetet med anläggningen har påbörjats – kan därför vara lämpligt att ta med denna anläggning under denna rubrik – i synnerhet som det varit så mycket diskussioner kring anläggningen inom Åmotsfors samhälle. (pannan är i o f s nämnd under planerade verksamheter).

Det är vidare motsägelsefullt att kommunen i sin avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen på s. 58 säger att planen inte innehåller verksamheter som kan medföra nya miljöproblem när man på s.67 i sin sammanfattning säger att den allmänna bedömningen är att det kommer att bli en ökad trafik med medföljande miljöproblem och att det finns oro för de miljöproblem den planerade avfallsförbränningsanläggningen kan skapa.

Länsstyrelsen saknar ett avsnitt som handlar om folkhälsofrågor. Några av frågorna har tagits upp, men folkhälsofrågor i vid bemärkelse bör enligt Länsstyrelsen uppmärksammas bättre och förtjänar ett eget kapitel.

Övriga synpunkter

Som Länsstyrelsen påpekade i samrådsyttrandet borde kommunen mer ingående kunna beskriva vilka miljömål som påverkas på vilket sätt. Under beskrivning av betydande miljöpåverkan finns underlagsdata för att kunna göra en koppling till miljömålen. Lokala miljömål utgör den naturliga utgångspunkten för en sån analys. När de inte finns framtagna rekommenderar vi att man gör en analys av de regionala miljömålen i förhållande till avsnitten under *Beskrivning av betydande miljöpåverkan*. En bra början till det finns under rubriken *Långsiktiga miljömål*. Kommunen kan gärna vända sig till Länsstyrelsen för fortsatt dialog.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Ingrid Tilly efter föredragning av kommunikationsdirektör Roland Skogberg.

Ingrid Tilly

Roland Skogberg

Kopia till:

Banverket
Fortum
Försvarsmakten
Luftfartsstyrelsen
Skogsstyrelsen
Svenska Kraftnät Anläggningar
TeliaSonera AB, Nät & Produktion
Vägverket, Region Väst

Internt via e-post

Jämställdhetsdirektören
Enheten för areella näringar
Naturvårdsenheten
Näringslivsenheten
Miljöskydds-enheten
Miljöanalysenheten
Samhällsbyggnadsenheten
Sociala enheten